

ਭਾਗ-13

‘ਸੰਜੋਗ’ ਦਾ ਉਲਟਾ ਪਖ ‘ਵਿਜੋਗ’ ਹੈ ।

‘ਸੰਜੋਗ’ ਦੁਆਰਾ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ‘ਮੇਲ’ ਅਥਵਾ ‘ਸੰਗਤ’ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

‘ਵਿਜੋਗ’ ਦੁਆਰਾ ‘ਵਿਛੋੜਾ’ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ‘ਸੰਜੋਗ’ ਯਾ ‘ਵਿਜੋਗ’ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਤੁ ਜੀਵਨ ਢਾਲਦੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਭੋਗਦੀ ਹੈ ।

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਦੁਇ ਕਾਰ ਚਲਾਵਹਿ ਲੇਖੇ ਆਵਹਿ ਭਾਗ ॥ (ਪੰਨਾ-੬)

ਜੀਅ ਜੰਤ ਸਭਿ ਤੇਰਾ ਖੇਲੁ ॥

ਵਿਜੋਗਿ ਮਿਲਿ ਵਿਛੁੜਿਆ ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧)

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਉਪਾਇਓਨੁ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਕਾ ਮੂਲੁ ਰਚਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੦੬)

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਧੁਰਹੁ ਹੀ ਹੁਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੦੭)

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੰਭ ਕੀਏ ॥

ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਉਪਾਇ ਦੁਖਾ ਸੁਖ ਦੀਏ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੩੨)

ਸੰਜੋਗੁ ਵਿਜੋਗੁ ਕਰਤੇ ਲਿਖਿ ਪਾਏ ਕਿਰਤ ਨ ਚਲੈ ਚਲਾਹਾ ਹੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੫੮)

ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਜੌਰੇ-ਜੌਰੇ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ‘ਜੋਤ’ ਰਵਿ ਰਹੀ ਹੈ—ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਸਾਰੀ ਕਾਇਨਾਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ‘ਅੰਸ਼’ ਹੈ ।

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਹੁ ਰਾਮ ਕੀ ਅੰਸੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੭੧)

ਕੰਚਨ ਕਾਇਆ ਨਿਰਮਲ ਹੰਸੁ ॥

ਜਿਸ ਮਹਿ ਨਾਮੁ ਨਿਰੰਜਨ ਅੰਸੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੫੬)

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ‘ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ’ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਕਾਇਨਾਤ ਦੇ ਜੌਰੇ-ਜੌਰੇ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ‘ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਅੰਸ਼’ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰ ਇਕ ‘ਜੀਵ’ ਇਸੇ ‘ਪ੍ਰੇਮ ਡੋਰੀ’ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ।

L105.1

Lekh 13 Sangat Part 13

The opposite of ‘union’ (association) is ‘separation’.

Through ‘association or union’ ‘interaction’ or ‘communion’ between people takes place.

Through ‘separation’ there is ‘parting’ or ‘detachment’.

The whole creation is experiencing union or ‘separation’ and under this influence life is being moulded and the consequences faced.

1 *Union with Him, and separation from Him, come by His Will. We come to receive what is written in our destiny. 6*

2 *All living beings are Your playthings. The separated ones meet, and by great good fortune, those suffering in separation are reunited once again. 11*

3 *Creating union and separation, He laid the foundations of the Universe. 509*

4 *Union and separation are ordained by the Primal Lord God. 1007*

5 *Union and separation were created by my God. Creating the Universe, He gave it pain and pleasure. 1032*

6 *Union and separation are pre-ordained by the Creator. Actions already committed cannot be taken back. 1059*

In every particle of the universe, the divine light is pervading and permeating – as a result of which (it can be said) that the whole universe is an ‘offspring’ of the Timeless Being.

7 *Says Kabeer, this is formed of the same essence as the Lord. 871*

8 *The mortal's body is golden, and the soul-swan is immaculate and pure, if even a tiny particle of the Immaculate Naam is within. 1256*

The Timeless Being is the embodiment of love. Therefore the ‘constituent of divine love’ is present in every particle of the universe and all ‘creatures’ are threaded in this ‘love cord’.

L105.1

ਕਾਇਨਾਤ ਦਾ ਜ਼ੋਰਾ-ਜ਼ੋਰਾ, ਅਪਣੇ 'ਸੋਮੇ'—ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵਲ, ਅਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਵਲ ਇਸ ਪ੍ਰੇਮ-ਡੋਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖਿੱਚੀਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਤੋਰੀ ਨ ਤੂਟੈ ਛੋਰੀ ਨ ਛੂਟੈ ਐਸੀ ਮਾਧੋ ਖਿੱਚ ਤਨੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੨੭)

ਇਸ ਗੁਪਤੀ ਇਲਾਹੀ 'ਪ੍ਰੇਮ ਖਿੱਚ' (gravity) ਨੂੰ ਹੀ 'ਸੰਜੋਗ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ— ਜਿਸ ਨਾਲ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ 'ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ' ਜਾਂ 'ਸੰਗਤ' ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਇਹ 'ਸੰਜੋਗ' ਜਾਂ ਇਲਾਹੀ 'ਪ੍ਰੇਮ ਡੋਰੀ' ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹਜ-ਸੁਭਾਇ ਸਾਡੇ ਅੰਤ੍ਰ-ਆਤਮੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚ 'ਪਾਉਂਦੀ' ਅਤੇ ਖਿੱਚ 'ਖਾਂਦੀ' ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡਾ ਆਪਸ ਵਿਚ—

ਮੇਲ
ਸੰਗ
ਸੰਗਤ
ਸਤ ਸੰਗਤ
ਸਾਧ ਸੰਗਤ
ਲੇਵਾਦੇਵੀ

ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ।

ਐਸੀ ਦੇਵੀ 'ਸਤ-ਸੰਗਤ' ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਅਨੇਕਾਂ ਆਤਮਿਕ 'ਗੁਣਾਂ' ਦੀ—

ਸਾਂਝ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਵਣਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਲੇਵਾ-ਦੇਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ
'ਅਸਰ' ਲੈਂਦੇ-ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ
'ਫੋਹ' (infection) ਲਗਦੀ ਹੈ
'ਪ੍ਰੇਮ-ਪਿਆਲਾ' ਪੀਂਦੇ ਹਾਂ
ਸਾਕੀ ਹੋ ਕੇ ਪਿਲਾਉਂਦੇ ਹਾਂ
ਮਸਤ-ਮਤਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
'ਬੈ-ਖਰੀਦ ਗੋਲੇ' ਬਣਦੇ ਹਾਂ
'ਆਪ ਗਵਾਇ ਸੇਵਾ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਇਹਨਾਂ ਅਮੋਲਕ ਇਲਾਹੀ 'ਦਾਤਾਂ' ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ 'ਘਾਲਣਾ' ਜਾਂ ਜਫਰ ਜਾਲਣੇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ । ਇਹ ਆਤਮਿਕ 'ਖਜ਼ਾਨਾ' ਸਾਨੂੰ 'ਆਤਮਿਕ ਪਿਤਾ' ਦੀ 'ਅੰਸ਼' ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ 'ਵਿਰਾਸਤ' ਵਿਚ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।

L105.2

Every particle of this creation is being pulled through this 'love-cord' towards its 'source' – The Timeless Being and towards one another.

1 Cutting it, it does not break, and releasing it, it does not let go. Such is the string the Lord has tied me with. 827

This hidden divine 'love-pull' or gravity is indeed said to be an 'association or union' through which human beings 'interact' or 'commune with one another.

This 'association' or divine 'love-cord' is naturally and spontaneously pulling and experiencing the 'pull' towards each other in our innermost consciousness as a result of which –

meeting
association
company
true company
holy company
interaction

takes place among us.

Through such divine 'true company' we –

share various spiritual 'virtues'
trade in them
interact
get influenced
experience the 'touch'
drink the love-cup
as witnesses we offer the drink
get intoxicated
become the 'purchased slaves'
eradicate the ego and serve.

We do not have to work hard or undergo suffering for these invaluable divine gifts. We receive such spiritual 'treasure' automatically in inheritance by virtue of being the children of the 'spiritual father'.

L105.2

ਪੀਉ ਦਾਦੇ ਕਾ ਬੋਲਿ ਡਿਠਾ ਖਜਾਨਾ ॥
ਤਾ ਮੇਰੇ ਮਨਿ ਭਵਿਆ ਨਿਧਾਨਾ ॥ (ਥੰਨਾ-੧੮੬)

ਇਸ 'ਨਾਮ' ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਸੰਗੀਆਂ-ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਅਥਵਾ 'ਸੰਤ ਮੰਡਲੀ' ਵਿਚ ਸਾਂਝਿਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ ।

ਖਾਵਹਿ ਖਰਚਹਿ ਰਲਿ ਮਿਲਿ ਭਾਈ ॥
ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਵਧਦੇ ਜਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੮੬)

ਜੋ ਹਰਿ ਦਸੇ ਮਿਤੁ ਤਿਸੁ ਹਉ ਬਲਿ ਜਾਈ ॥
ਗੁਣ ਸਾਝੀ ਤਿਨ ਸਿਉ ਕਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੪੭)

ਜ਼ਰੂਰੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਆਤਮਿਕ ਗੁਣਾਂ ਅਥਵਾ ਬਰਕਤਾਂ ਦੇ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤਾਂਝੀ ਸਾਂਝੀਵਾਲ ਅਥਵਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਜਦ ਤਾਂਝੀ, ਅਸੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ 'ਵਾਰਸ' ਬਣੇ ਰਹਾਂਗੇ, ਅਥਵਾ ਸਾਡਾ ਆਤਮਿਕ 'ਸੰਜੋਗ' ਬਣਿਆ ਰਹੇ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਲਾਹੀ 'ਪ੍ਰੀਤ-ਡੋਰੀ' ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਤੇ ਰਹੀਏ ।

ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਦ ਤਾਂਝੀ ਅਸੀਂ ਇਲਾਹੀ 'ਹੁਕਮ' ਵਿਚ 'ਸੁਰ' (in tune) ਹੋਏ ਰਹਾਂਗੇ, ਤਦ ਤਾਂਝੀ ਸਾਡਾ ਆਤਮਿਕ 'ਸੰਜੋਗ' ਯਾ 'ਨਾਤਾ' ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਲਾਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਰਹਾਂਗੇ ।

ਕਾਇਆ ਸੇਜ ਗੁਰ ਸਬਦਿ ਸੁਖਾਲੀ ਗਿਆਨ ਤਤਿ ਕਰਿ ਭੋਗੋ ॥
ਅਨਦਿਨੁ ਸੁਖਿ ਮਾਣੇ ਨਿਤ ਰਲੀਆ ਨਾਨਕ ਧੁਰਿ ਸੰਜੋਗੋ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੭੩)

ਜਦ ਸਾਡੇ ਮਨ ਉਤੇ 'ਮਾਇਆ-ਮੋਹਣੀ' ਦੀ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਦੁਆਰਾ ਕੂੜਾ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ 'ਹਉਮੈ' ਦੇ 'ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ' ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਆਤਮਿਕ 'ਨਾਤਾ' ਸਾਡੀ ਚੇਤਨਤਾ ਵਿਚੋਂ ਮਿਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਤਮਿਕ 'ਵਿਰਾਸਤ' ਨੂੰ 'ਭੁਲ' ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ।

ਪੰਚ ਦੂਤ ਮਿਲਿ ਪਿਰਹੁ ਵਿਛੋੜੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੭੫)

ਕਕੈ ਕਾਮਿ ਕ੍ਰੋਧਿ ਭਰਮਿਓਹੁ ਮੂੜੇ
ਮਮਤਾ ਲਾਗੇ ਤੁਧੁ ਹਰਿ ਵਿਸਰਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੩੫)

ਝੂਠੀ ਮਾਇਆ ਦੇਖਿ ਕੇ ਭੁਲਾ ਰੇ ਮਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੮੬)

ਇਨ ਪੰਚਨ ਮੇਰੇ ਮਨੁ ਜੁ ਬਿਗਾਰਿਓ ॥
ਪਲੁ ਪਲੁ ਹਰਿ ਜੀ ਤੇ ਅੰਤਰੁ ਪਾਰਿਓ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੧੦)

1 When I opened it up and gazed upon the treasures of my father and grandfather, then my mind became very happy. 186

There is a directive (from the Guru) to share this treasure of 'Naam' with companions – friends in the *sadhsangat* (the holy congregation) or in the 'assembly of saints'.

2 The Siblings of Destiny meet together, and eat and spend, but these resources do not diminish; they continue to increase. 186

3 I am a sacrifice to that Friend, who shows it to me. share His Virtues with Him, and meditate on the Lord's Name. 647

The important thing is that we are partners and have a right to these spiritual merits or blessings as long as we remain 'heirs' of the Timeless Being or so long as our spiritual connection is intact and we remain threaded in the divine 'love-cord'.

In other words our spiritual 'association' or relationship' and our right to divine inheritance will remain so long as we remain in tune with the divine 'command'.

4 Through the Word of the Guru's Shabad, the bed of my body has become cozy and beautiful, and I enjoy the essence of spiritual wisdom. Night and day, I continually enjoy peace and pleasure. O Nanak, this is my pre-ordained destiny. 773

When through the 'negative company' of 'attractive-materialism' our mind is coloured by falsehood, then in the 'illusion of egotism' the spiritual relationship gets erased from our consciousness and we 'forget' our spiritual 'inheritance'.

5 The five demons (namely lust, anger, greed, attachment, egotism) have joined together, to separate me from my Husband Lord. 375

6 'Kakka: You wander around in sexual desire and anger, you fool; attached to possessiveness, you have forgotten the Lord. 435

7 Gazing upon the falseness of Maya, you have gone astray, O my mind. 486

8 The five vices have corrupted my mind. Moment by moment, they lead me further away from the Lord. 710

ਏਹ ਮਾਇਆ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਵਿਸਰੈ

ਮੋਹੁ ਉਪਜੈ ਭਾਉ ਦੂਜਾ ਲਾਇਆ ॥

(ਪੰਨਾ-੯੨੧)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਮੋਹ-ਮਾਇਆ' ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਇਲਾਹੀ 'ਵਿਰਸੇ' ਨੂੰ 'ਭੁਲਣਾ' ਹੀ 'ਵਿਜੋਗ' ਹੈ।

ਇਸ 'ਵਿਜੋਗ' ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਸੀਂ—

ਆਤਮਿਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ 'ਭੁਲ' ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
'ਮੋਹ-ਮਾਇਆ' ਵਿਚ 'ਫਸ' ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ 'ਬੇਮੁਖ' ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
'ਮੈਂ-ਮੇਰੀ' ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹਾਂ
ਪੰਚ ਬਿਖਾਦੀਆਂ ਦੀ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਮਾਇਆ ਵਿਚ 'ਗਲਤਾਨ' ਹੋ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
ਹਉਮੈ ਵਿਚ 'ਕਰਮ-ਬੱਧ' ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
ਆਵਾਗਵਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ
ਜਮਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਪੈਂਦੇ ਹਾਂ।

ਮਨਮੁਖਿ ਸੋਝੀ ਨ ਪਵੈ ਵੀਫੁਡਿ ਚੋਟਾ ਖਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੦)

ਪਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭੁਲਿਆਂ ਵਿਆਪਨਿ ਸਭੇ ਰੋਗ ॥
ਵੇਮੁਖ ਹੋਏ ਰਾਮ ਤੇ ਲਗਨਿ ਜਨਮ ਵਿਜੋਗ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੫)

ਜੋ ਜੀਅ ਹਰਿ ਤੇ ਵਿਫੁਡੇ ਸੇ ਸੁਖਿ ਨ ਵਸਨਿ ਭੈਣ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੬)

ਜੋ ਜੀਅ ਰੁਝ ਤੇ ਬੀਫੁਰੇ ਪਿਆਰੇ ਜਨਮਿ ਮਰਹਿ ਬਿਖੁ ਖਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੩੧)

ਵਿਫੁਡਿਆ ਮੇਲਾ ਨਹੀ ਦੁਖੁ ਘਣੇ ਜਮ ਦੁਆਰਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੧੦)

ਜਦ ਤਾਂਈ ਸਾਡਾ ਮਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ 'ਪ੍ਰੀਤ ਡੋਰੀ' ਨਾਲ ਖਿੱਚਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਦ ਤਾਂਈ ਅਸੀਂ—

ਇਲਾਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ 'ਯਾਦ' ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ
'ਸਤ ਸੰਗਤ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ
'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ
'ਗੁਰ ਸੰਗਤ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ

L105.4

1 This is Maya, by which the Lord is forgotten; emotional attachment and love of duality well up. 921

Thus, forgetting our divine 'inheritance' in the doubt-fallacy of 'attachment-materialism' is indeed 'separation'.

Because of this 'separation' we —

'forget' the spiritual inheritance
get entrapped in 'attachment-materialism'
become defiant towards or turn away from the Supreme Soul
abide in 'me-mineness'
maintain the 'negative company' of the five quarrelsome enemies
suffer having become absorbed or engrossed in materialism
become 'action-bound' in egotism
enter the cycle of coming-going (transmigration)
fall into the control of the yamas (messengers of death).

2 The self-willed manmukhs do not understand; separated from Him, they endure beatings. 60

3 Forgetting the Transcendent Lord, all sorts of illnesses are contracted. Those who turn their backs on the Lord shall be separated from Him and consigned to reincarnation, over and over again. 135

4 Those who are separated from the Lord do not dwell in peace, O sister. 136

5 Those beings who are separated from You, O Beloved, are born only to die; they eat the poison of corruption. 431

6 Those who are separated, do not meet with the Lord; they suffer in terrible pain at Death's Door. 1010

As long as our mind continues to experience the pull of the Timeless Beings 'love-cord' until that time we will —

remain the rightful heirs to the divine inheritance
remain in the remembrance of the Supreme Soul
continue to participate in 'true company'
continue to involve ourselves with holy company
participate in Guru's company.

L105.4

ਆਤਮਿਕ 'ਰੰਗ' ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ
ਆਤਮਿਕ 'ਰਸ' ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ
ਆਤਮਿਕ ਗੁਣਾਂ ਦੀ 'ਲੇਵਾ-ਦੇਵੀ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਇਲਾਹੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ 'ਸਾਂਝ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਆਤਮਿਕ 'ਵਣਜ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ
ਆਤਮਿਕ 'ਸੰਜੋਗ' ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ ।

ਉਪਰਲੀ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਆਤਮਿਕ 'ਵਿਰਾਸਤ' ਅਥਵਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਸਿਮਰਨ ਦੁਆਰਾ—

'ਯਾਦ' ਕਰਨਾ ਹੀ 'ਸੰਜੋਗ' ਹੈ ।

ਨਾਮੁ ਹਮਾਰੇ ਸਉਣ ਸੰਜੋਗੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੪੫)

ਗੁਰਮਤਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਨ ਵਿਛੁੜਹਿ ਅਨਦਿਨੁ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੫੮)

ਇਸ ਦੇ ਅੰਨ ਉਲਟ, ਮਾਇਆ ਦੀ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਦੁਆਰਾ, ਹਉਮੈ ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਵਿਚ ਆਤਮਿਕ 'ਵਿਰਾਸਤ' ਨੂੰ—

'ਭੁਲ' ਜਾਣਾ ਹੀ 'ਵਿਜੋਗ' ਹੈ ।

ਜਿਸਨੋ ਕਰਤਾ ਵਿਸਰੈ ਤਿਸਹਿ ਵਿਛੋੜਾ ਸੋਗੁ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੬੦)

ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ 'ਵਿਜੋਗ' ਦੁਆਰਾ ਵਿਛੁੜਿਆ ਹੋਇਆ 'ਜੀਵ' ਆਤਮ ਰੰਗ ਵਾਲੀ 'ਸਤ ਸੰਗਤ' ਅਥਵਾ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਦੇ ਮੇਲ ਦੁਆਰਾ ਹੀ, ਮੁੜ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ 'ਸੰਜੋਗੀ ਮੇਲ' ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਗੁਰੁ ਪੂਰਾ ਹਰਿ ਜਾਪੀਐ ਨਿਤ ਕੀਚੈ ਭੋਗੁ ॥
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਕੈ ਵਾਰਣੈ ਮਿਲਿਆ ਸੰਜੋਗੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੧੭)

ਤਦੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਕਰਨ ਦਾ ਤਾਕੀਦੀ ਹੁਕਮ ਹੈ—

ਸੰਤ ਜਨਹੁ ਮਿਲਿ ਭਾਈਹੋ ਸਚਾ ਨਾਮੁ ਸਮਾਲਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੯)

ਸਾਧੁ ਸੰਗੁ ਕਰਹੁ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
ਸਦਾ ਕਲਿਆਣ ਫਿਰਿ ਦੁਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੯੬)

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਸਿਮਰਤ ਰਹਹੁ ਇਹੈ ਤੁਹਾਰੈ ਕਾਜ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੫੭)

enjoy spiritual 'colour' or hue
enjoy spiritual 'relish'
partake in the giving and receiving of spiritual virtues
share the divine treasure
take part in spiritual dealings
enjoy spiritual 'union'.

The essence of the above discussion is that the **remembrance** of our spiritual inheritance or the Timeless Being in the sadh sangat, the company of the holy through simran or meditation

is indeed 'union'.

- 1 *The Naam is my auspicious omen and good fortune.* 1145
- 2 *Those who follow the Guru's Teachings are never separated from the Sat Sangat, the True Congregation. They dwell on the Naam, night and day.* 1258

Exactly opposed to this, 'forgetting' the spiritual 'inheritance' in the doubt fallacy of egotism through the 'negative company' of materialism

is indeed 'separation'.

- 3 *One who forgets the Creator Lord, suffers sorrow and separation.* 760

In other words one, (a being) who is disconnected through 'separation' can again be 'reunited' with the Timeless Being through establishing contact with spiritually evolved 'satasang' (true company) or the 'sadh sangat' the company of the holy.

- 4 *Meditating on the Lord, through the Perfect Guru, he constantly enjoys pleasure. I am devoted to the Saadh Sangat, the Company of the Holy; I have been united with my Lord.* 817

That is why in Gurbani there is a mandatory command to be in the company of the sadh sangat, the company of the holy —

- 5 *Meet with the humble Saints, O Siblings of Destiny, and contemplate the True Name.* 49
- 6 *Everyone who joins the Saadh Sangat, the Company of the Holy, obtains eternal peace; pain does not afflict them any longer.* 196
- 7 *In the Society of the Saints, meditate in remembrance on the Lord. This alone shall be of use to you.* 257

'ਜੀਵ'—ਇਸ 'ਮਨ ਮੋਹਣੀ' ਮਾਇਆ ਦੀ 'ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ' ਵਿਚ ਹਉਮੈ ਦੇ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਅੰਦਰ ਪਲਚ-ਪਲਚ ਕੇ ਤ੍ਰਾਹ-ਤ੍ਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਹਰਿ ਸਾਜਨੁ ਪੁਰਖੁ ਵਿਸਾਰਿ ਕੇ ਲਗੀ ਮਾਇਆ ਧੋਹੁ ॥

ਪੁਤ੍ਰ ਕਲਤ੍ਰ ਨ ਸੰਗਿ ਧਨਾ ਹਰਿ ਅਵਿਨਾਸੀ ਓਹੁ ॥

ਪਲਚਿ ਪਲਚਿ ਸਗਲੀ ਮੁਈ ਝੁਠੈ ਧੰਧੈ ਮੋਹੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੩)

ਰਾਜ ਜੋਬਨ ਬਿਸਰੰਤ ਹਰਿ ਮਾਇਆ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਏਹੁ ਮਹਾਂਤ ਕਹੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੮੩)

ਇਹ ਮਾਇਆ-ਵੇੜੇ 'ਜੀਵ' ਆਪਣੇ ਆਤਮਿਕ 'ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ' ਅਥਵਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਭੁਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਇਲਾਹੀ ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਰਕ ਭੋਗਦੇ ਹਨ ।

ਮਨਮੁਖੁ ਰੰਗੀ ਹੈ ਸੰਸਾਰਾ ॥

ਸੁਖਦਾਤਾ ਵਿਸਰਿਆ ਅਗਮ ਅਪਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੮)

ਨਾਨਕ ਪੁਭੁ ਬਿਸਰਤ ਮਰਿ ਜਮਹਿ ਅਭਾਗੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੮)

ਹਰਿ ਛੋਡਨਿ ਸੇ ਦੁਰਜਨਾ ਪੜਹਿ ਦੋਸਕ ਕੇ ਸੂਲਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੨੨)

ਜਿਹ ਪ੍ਰਭੁ ਬਿਸਾਰਿ ਗੁਰ ਤੇ ਬੇਮੁਖਾਈ ਤੇ ਨਰਕ ਘਰ ਮਹਿ ਪਰਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੧੩)

ਪ੍ਰਭੁ ਛੋਡਿ ਅਨ ਲਾਗੈ ਨਰਕਿ ਸਮੰਜੀਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੦੮)

ਜੇਕਰ ਜੀਵ, ਅਤਿ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਰਬ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਮੌੜਦਾ ਭੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਖੌਤੀ ਸੰਗਤ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਫੋਕੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਅਮੋਲਕ ਜੀਵਨ ਅਜਾਈ ਗਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨੁ ਭ੍ਰਮਿ ਮੁਈ ਕਰਤੀ ਕਰਮ ਅਨੇਕ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੨੮)

ਜਿਨੀ ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿਆ ਬਹੁ ਕਰਮ ਕਮਾਵਹਿ ਹੋਰਿ ॥

ਨਾਨਕ ਜਮਪੁਰਿ ਬਧੇ ਮਾਰੀਅਹਿ ਜਿਉ ਸੰਨੀ ਉਪਰਿ ਚੋਰ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੪੭)

ਕੂਰ ਕ੍ਰਿਆ ਉਰਝਿਓ ਸਭਹੀ ਜਗ

ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਾਨ ਕੇ ਭੇਦੁ ਨ ਪਾਇਓ ॥ (ਸਵੱਯੋ ਪਾ: ੧੦)

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ 'ਜੀਵ', ਆਪਣੇ ਨਰਕਮਈ ਦੁਖੀ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਭੰਗ ਆ ਕੇ, ਤ੍ਰਾਹ-ਤ੍ਰਾਹ ਕਰਕੇ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਸਤਿ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ

(Abiding) in the 'negative company of the mind scintillating materialism and entangled in the doubt-fallacy of egotism, human beings are suffering or lamenting in agony.

1 She has forgotten the Lord, her Life-companion, her Master; she has become attached to Maya, the deceitful one.
Neither son, nor spouse, nor wealth shall go along with you-only the Eternal Lord.
Entangled and enmeshed in the love of false occupations, the whole world is perishing. 133

2 In power, youth and Maya, the Lord is forgotten; this is the greatest tragedy - so say the spiritual sages. 683

These human beings, ridden in materialism, having forgotten their spiritual 'parent' or Timeless Being, remain deprived of the divine inheritance and (as a result) experience hell.

3 The self-willed manmukhs are sick and diseased in the world.
They have forgotten the Giver of peace, the Unfathomable, the Infinite. 118

4 O Nanak, forgetting God, the unfortunate people are born, only to die. 298

5 Those who forsake the Lord, are the most evil people; they shall fall into the horrible pit of hell. 322

6 One who forgets God and forsakes the Guru, falls into the most horrible hell. m5 613

7 One who forsakes God, and attaches himself to another, shall be immersed in hell. m5 708

Even if man, having experienced extreme suffering, turns towards God, he, under the influence of the so-called sangaat remains entangled in hollow rites-rituals and wastes his invaluable life in vain.

8 Without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, one dies wandering around in confusion, performing all sorts of rituals. 928

9 Those who forget the Naam and do other things,
O Nanak, will be bound and gagged and beaten in the City of Death, like the thief caught red-handed. 1247

10 The whole world is entangled in false occupation.
(In this state) It is not possible to experience God's presence. Sveyeh P 10

If some rare 'being' having become desperate as a result of his hell-like miserable agonising life, comes to the Satguru (true guru) for protection, then through the grace of the satguru he obtains the true-pure

ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਵਾਲੀ 'ਸਤ ਸੰਗਤ'-'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਅਥਵਾ 'ਸੰਤ ਮੰਡਲੀ' ਦੀ 'ਸੰਗਤ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ਜਿਸੁ ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਹੋਵੈ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ॥
ਜਿਉ ਜਿਉ ਓਹੁ ਵਧਾਈਐ ਤਿਉ ਤਿਉ ਹਰਿ ਸਿਉ ਰੰਗੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੧)

ਕਿਰਪਾ ਨਿਧਿ ਕਿਰਪਾਲ ਧਿਆਵਉ ॥
ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਤਾ ਬੈਠਣੁ ਪਾਵਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੮੩)

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਾ ਕਉ ਭਏ ਦਇਆਲਾ ॥
ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਭਜਹਿ ਗੁਪਾਲਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੯੦)

ਪ੍ਰਭੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਕਿਰਪਾ ਕਰੈ ॥
ਨਾਮੁ ਨਾਨਕ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਮਿਲੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੧੧)

ਜਿਸੁ ਭਇਆ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਤਿਸੁ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੩੯)

ਹਰਿ ਕਿਰਪਾ ਤੇ ਸੰਤ ਭੋਟਿਆ ਨਾਨਕ ਮਨਿ ਪਰਗਾਸੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੩)

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੁਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ॥
ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਬਖਸਿੰਦ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੯੧)

ਜਿਨਾਂ ਚਿਰ 'ਜੀਵ' ਨੂੰ ਐਸੀ ਆਤਮਿਕ ਰੰਗ-ਰਸ ਵਾਲੀ ਅਥਵਾ 'ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ' ਵਾਲੀ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ—ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਉਹ ਮੋਹ-ਮਾਇਆ ਦੇ ਢਲਿਤੂ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਅਥਵਾ ਅਪਣੀ ਆਤਮਿਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੋਝੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਆਤਮਿਕ-ਰਸ' ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਭਗਵਾਨ ਭਜਨ ਬਿਨੁ
ਕਹੀ ਨਾ ਸਚੁ ਰਹਿਓ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੩੬)

ਖੋਜਤ ਖੋਜਤ ਸੁਨੀ ਇਹ ਸੋਇ ॥
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨੁ ਤਰਿਓ ਨ ਕੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੭੩)

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤੀ ਸਭਿ ਐਸੇ ਰਹਹਿ ਜੈਸੇ ਪਸੁ ਢੋਰ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੨੭)

ਬਿਨੁ ਸਾਧ ਨ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਗੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੬੯)

ਪ੍ਰਜਾਚਾਰ ਕਰਤ ਮੇਲੰਗਾ ॥ ਚੜ੍ਹ ਕਰਮ ਤਿਲਕ ਖਾਣੰਗਾ ॥
ਦਰਸ ਨ ਭੋਟੇ ਬਿਨੁ ਸਤਸੰਗਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੦੫)

spiritual life giving 'satsangat' the true company 'sadh sangat' the company of the holy or the saint's assembly.

1 The Supreme Lord showers His Mercy, and we find the Saadh Sangat, the Company of the Holy.
The more time we spend there, the more we come to love the Lord. 71

2 Meditating on the Merciful Lord, the Treasure of Mercy, I have obtained a seat in the Saadh Sangat. 183

3 Says Nanak, those unto whom the Lord becomes Merciful, join the Saadh Sangat, and meditate on the Lord of the Universe. 190

4 When God the Merciful shows His Mercy, Nanak receives the Naam in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 211

5 When the Lord becomes merciful, one joins the Sat Sangat, the True Congregation. 239

6 By the Lord's Grace, I have met the Saint; O Nanak, my mind is enlightened. 293

7 The Lord of the Universe, the Cherisher of the World, has become merciful; in the Saadh Sangat, the Company of the Holy, O Nanak, He forgives us. 391

As long as one does not have the company of such spiritually gratifying 'sadh sangat' with devotional worship – for that length of time he cannot come out from the scintillating attachment of materialism. Neither can he become aware of the spiritual realm or spiritual inheritance, nor can he obtain the benefit of 'spiritual relish'.

8 Without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, without vibrating and meditating on the Lord God, one does not abide in Truth. 336

9 By searching and seeking, I have heard this news, that without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, no one swims across. 373

10 Without the Sangat, the Company of the Holy, all remain like beasts and animals. 427

11 Without the Holy Saint, association with the Lord is not obtained. 1169

12 They sit cross-legged, perform worship services and do good deeds. They apply religious symbols to their bodies, and ceremonial marks to their limbs. They read through the Shaastras, but they do not join the Sat Sangat, the True Congregation. 1305

ਜਦ ਤਾਂਈ ਅਸੀਂ ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ 'ਸੰਗਤ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਬੇਅੰਤ 'ਬਰਕਤਾਂ' ਤੋਂ ਲਾਹਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ।

ਪਰ ਜਦ ਅਸੀਂ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਯਾ 'ਪਿੱਠ' ਦੇ ਢਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ 'ਹਨੇਰੇ' ਦੀ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੇ ਸਾਰੇ ਦੁਖ-ਕਲੇਸ਼ ਭੋਗਦੇ ਹਾਂ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦ ਤਾਂਈ ਸਾਡਾ ਮਨ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਦੁਆਰਾ 'ਯਾਦ' ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਨੁਭਵੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਥਵਾ 'ਨਾਮ' ਦੀ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਬੇਅੰਤ 'ਆਤਮਿਕ ਬਰਕਤਾਂ' ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਂਦੇ ਤੇ ਸੁਖ ਮਾਣਦੇ ਹਾਂ ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਦ ਸਾਡਾ ਮਨ ਪਰਮੇਸਰ ਨੂੰ 'ਭੁੱਲ' ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਕੇ 'ਮਾਇਆ' ਦੇ ਹਨੇਰ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹਾਂ ਅਥਵਾ ਮਾਇਆ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਦੂਤਾਂ ਨਾਲ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਮੋਹ-ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਪਲਚ-ਪਲਚ ਕੇ ਦੁਖ ਭੋਗਦੇ ਹਾਂ ।

ਪਰਮੇਸਰ ਤੇ ਭੁਲਿਆਂ ਵਿਆਪਨਿ ਸਭੇ ਰੋਗ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੫)

ਤੂੰ ਵਿਸਰਹਿ ਤਾਂ ਸਭੁ ਕੋ ਲਾਗੂ ਚੀਤਿ ਆਵਹਿ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੮੩)

ਸਰਬ ਦੁਖ ਜਬ ਬਿਸਰਹਿ ਸੁਆਮੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੯੪)

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਤਿਸੁ ਲਾਗਤੇ ਜਿਸ ਨੋ ਵਿਸਰੈ ਨਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੨੨)

ਸੋਈ ਦੁਹੋਲਾ ਜਗਿ ਜਿਨਿ ਨਾਉ ਵਿਸਾਰਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੬੪)

ਨਾਮੁ ਵਿਸਾਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ॥

ਮਾਇਆ ਮੋਹੁ ਸਭੁ ਰੋਗੁ ਕਮਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੬੪)

ਦੂਜੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ 'ਵਿਸਾਰਨ' ਯਾ 'ਬੇਮੁਖ' ਹੋਣ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਮਾਇਕੀ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਦੇ ਮਿੱਠੇ ਮੋਹ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਦੁਆਰਾ ਕਰਮ ਕਰਦੇ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਦੇ ਹਾਂ ।

ਇਸੇ ਲਈ ਆਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਵਾਲੀ 'ਸਤ ਸੰਗਤ' ਅਥਵਾ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਵ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਉਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ

So long as we stay in the illumination of light and keep its company, we acquire limitless benefits from it.

But when we move aside from brightness or turn our backs towards it, then we have the 'negative company' of 'darkness' and experience all the suffering—agony originating from it.

Similarly as long as our mind remains through meditation in the 'remembrance' of the Timeless Being, then through the illumination of intuitional knowledge or company of Naam' we obtain and enjoy the benefits of limitless 'spiritual blessings'.

On the other hand, when our mind 'forgets' the Supreme Being and turns away from Him we pass through the darkness of 'materialism' or have the 'negative company' of many envoys of materialism and entangled and enmeshed in 'attachment-materialism', we experience suffering.

1 Forgetting the Transcendent Lord, all sorts of illnesses are contracted. 135

2 If I forget You, then everyone becomes my enemy. When You come to mind, then they serve me. 383

3 Everything is painful, when one forgets the Lord Master. 394

4 Millions of obstacles stand in the way of one who forgets the Name. 522

5 One who forgets the Name is miserable in this world. 964

6 Forgetting the Naam, the Name of the Lord, the mind and body suffer in pain. Attached to the love of Maya, he earns nothing but disease. 1064

In other words we become entangled in the sweet attachment of materialistic illusion by 'forgetting' or 'turning our back' towards the Timeless Being and through 'negative company' we indulge in actions and face their consequences.

For this reason, without the spiritual life of 'sat sangat' the true company or 'sadh sangat', the company of the holy, man is in a pitiful state which is described in Gurbani as

ਗਿਆ ਹੈ —

ਸੰਤਾ ਸੇਤੀ ਰੰਗੁ ਨ ਲਾਏ ॥
ਸਾਕਤ ਸੰਗਿ ਵਿਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥
ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਖੋਈ ਅਗਿਆਨੀ
ਜੜ ਅਪੁਣੀ ਆਪਿ ਉਪਾੜੀ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੫)

ਮਿਰਤਕ ਦੇਹ ਸਾਧਸੰਗ ਬਿਹੁਨਾ ॥
ਆਵਤ ਜਾਤ ਜੋਨੀ ਦੁਖ ਖੀਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੯੦)
ਡੋਲਿ ਡੋਲਿ ਮਹਾ ਦੁਖੁ ਪਾਇਆ ਬਿਨਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੦੫)

ਸੋਹ ਰੋਗ ਸੋਗ ਤਨੁ ਬਾਧਿਓ ਬਹੁ ਜੋਨੀ ਭਰਮਾਈਐ ॥
ਟਿਕਨੁ ਨ ਪਾਵੈ ਬਿਨੁ ਸਤ ਸੰਗਤਿ
ਕਿਸੁ ਆਗੇ ਜਾਇ ਰੂਆਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੩੨)

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨਾ ਭਾਉ ਨਹੀ ਉਪਜੈ
ਭਾਵ ਬਿਨੁ ਭਗਤਿ ਨਹੀ ਹੋਇ ਤੇਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੯੪)

ਇਸੇ ਲਈ ਐਸੀ ਆਤਮ ਰੰਗ-ਰਸ ਵਾਲੀ 'ਸਤ ਸੰਗਤ' ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ
ਇਉਂ ਜਾਚਨਾ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਈ ਹੈ —

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਦੇਹੁ ਨਿਵਾਸ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੦)
ਹਰਿ ਜੀਉ ਆਗੈ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸਿ ॥
ਸਾਧੂ ਜਨ ਸੰਗਤਿ ਹੋਇ ਨਿਵਾਸੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੧੫)
ਭਾਈ ਰੇ ਮੋ ਕਉ ਕੋਈ ਆਇ ਮਿਲੇ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੯੪)

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ
ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵਹੁ ਇਕ ਕਿਨਕਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੫੦)

ਹਮ ਉਪਰਿ ਕਿਰਪਾ ਕਰਿ ਸੁਆਮੀ
ਰਖੁ ਸੰਗਤਿ ਤੁਮ ਜੁ ਪਿਆਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੬)

ਜਨ ਨਾਨਕ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਹਰਿ ਮੇਲਹੁ
ਹਮ ਸਾਧ ਜਨਾ ਪਗ ਰਾਲੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੯)

ਹਰਿ ਹਰਿ ਮੇਲਿ ਮੇਲਿ ਜਨ ਸਾਧੁ ਹਮ ਸਾਧ ਜਨਾ ਕਾ ਕੀੜਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੯)

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਬਖਸ ਕਰੀਜੈ ॥
ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਸਾਧ ਸੰਗੁ ਦੀਜੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੩੮)

follows —

- 1 One who does not feel love for the Saints, misbehaves in the company of the wicked shaaktas, the faithless cynics; he wastes this human body, so difficult to obtain. In his ignorance, he tears up his own roots. 105
 - 2 Their bodies are corpses, without the Saadh Sangat, the Company of the Holy. They come and go in reincarnation, and are destroyed by pain. 190
 - 3 He wavers and falters, and suffers such great pain, without the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 405
 - 4 The body is tied up with emotional attachment, disease and sorrow, and so it is lured into countless reincarnations. He finds no place of rest without the Saadh Sangat, the Company of the Holy; to whom should he go and cry? 532
 - 5 Without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, love for the Lord does not well up; without this love, Your devotional worship cannot be performed. 694
- For this reason Gurbani teaches us to beg for such spiritual hue-filled relish thus
- 6 O God, grant me a home in the Company of the Holy. 290
 - 7 I offer my prayer to the Lord, that I might dwell in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 415
 - 8 O Siblings of Destiny, let anyone who can implant the Lord's Name within me, come and meet with me. 494
 - 9 O Saints of the Lord, O my Siblings of Destiny, please meet with me, and implant the Name of the One Lord within me. 650
 - 10 Have Mercy on me, O Lord and Master, and keep me in the Sangat, the Congregation that You love. 666
 - 11 O Lord, unite servant Nanak with the Saadh Sangat, the Company of the Holy; make me the dust of the feet of the Holy. 668
 - 12 O Lord, Har, Har, please unite me with the Holy; compared to these Holy people, I am just a worm. 698
 - 13 Says Nanak, please forgive me, God. 738
Have Mercy upon me, and bless me with the Saadh Sangat, the Company of the Holy.

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਸਮਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੪੫)

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਮੋਹਿ ਮਾਰਗਿ ਪਾਵਹੁ ॥

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਕੈ ਅੰਚਲਿ ਲਾਵਹੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੦੧)

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਸੁ ਹਰਿ ਜਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਦੀਜੈ
ਜਿਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹਰਿਪ੍ਰਭੁ ਜਾਤਾ ਹੇ ॥

(ਪੰਨਾ-੧੦੩੨)

ਐਸੀ ਮਾਗੁ ਗੋਬਿਦ ਤੇ ॥

ਟਹਲ ਸੰਤਨ ਕੀ ਸੰਗੁ ਸਾਧੂ ਕਾ ਹਰਿਨਾਮਾਂ ਜਪਿ ਪਰਮਗਤੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੯੮)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਐਸੀ ਆਤਮਿਕ 'ਸਤਸੰਗਤ' ਅਥਵਾ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਦੇ ਗੁਣ 'ਬਹੁਤ ਅਧਿਕਾਈ' ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ—ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਸੰਖੇਪ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ—

'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਦੁਆਰਾ ਹਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭ ਨਾਮ 'ਮਿਠਾ' ਲਗਦਾ ਹੈ—

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਲਗੈ ਪ੍ਰਭੁ ਮੀਠਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੨)

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਅੰਤਰਿ ਪ੍ਰਭੁ ਡੀਠਾ ॥

ਨਾਮੁ ਪ੍ਰਭੁ ਕਾ ਲਾਗਾ ਮੀਠਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੩)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਨ ਸੋਵਤ ਜਾਗੇ ॥

ਤਬ ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਮੀਠੇ ਲਾਗੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੮੬)

ਸਤਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਕੀ ਹਰਿ ਪਿਆਰੀ

ਜਿਨ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਮੀਠਾ ਮਨਿ ਭਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੯੪)

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ

ਹਰਿ ਮਨਿ ਤਨਿ ਮੀਠ ਲਗਾਨੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੯੯)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ 'ਹਰਿ ਰਸ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—

ਧਨੁ ਧੰਨੁ ਸਤਸੰਗਤਿ ਜਿਤੁ ਹਰਿਰਸੁ ਪਾਇਆ

ਮਿਲਿ ਜਨ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਪਰਗਾਸਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦)

ਵਡਭਾਗੀ ਹਰਿ ਸੰਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥

ਗੁਰਿ ਪੂਰੇ ਹਰਿ ਰਸੁ ਮੁਖਿ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੫)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਇਆ ॥

(ਪੰਨਾ-੩੭੪)

L105.10

1 This is Nanak's prayer, O Lord, that he may join and merge with the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 745

2 Have Mercy upon me, and place me upon the Path; let me be attached to the hem of the robe of the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 801

3 Please bless Nanak with the Lord's Praises, and the Sangat, the Congregation of the Lord's humble servants; through the True Guru, they know their Lord God. 1032

4 Beg for such blessings from the Lord of the Universe: to work for the Saints, and the Saadh Sangat, the Company of the Holy. Chanting the Name of the Lord, the supreme status is obtained. 1298

In Gurbani merits of such spiritual 'sangat' or 'sadh Sangat' have been narrated in abundant numbers – from which a few merits are mentioned below –

Through the 'saadh Sangat' God's name appears 'sweet'.

5 In the Company of the Holy, God seems very sweet. 272

6 In the Society of the Saints, I see God deep within my being. God's Name is sweet to me. 293

7 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the sleeping mind awakens. Then, O Nanak, God seems sweet. 383

8 The Sat Sangat, the True Congregation of the Guru, is loved by the Lord. The Naam, the Name of the Lord, Har, Har, is sweet and pleasing to their minds. 494

9 Meeting with the humble Saints, I have found the sublime essence of the Lord. The Lord seems so sweet to my mind and body. 1199

Through 'sadh sangat', the company of the holy 'spiritual love' is obtained.

10 Blessed blessed is the Sat Sangat, the True Congregation, where the Lord's Essence is obtained. Meeting with His humble servant, O Nanak, the Light of the Naam shines forth. 10

11 By great good fortune, the Lord has led me to meet His Saint. The Perfect Guru has placed the Sublime Essence of the Lord into my mouth. 95

12 Joining the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the Lord's sublime essence is 374. obtained.

L105.10

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਭਾਈ ਹਰਿ ਰਸਨ ਰਸਾਈ
ਵਿਚਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਹੋਇ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੪੬)

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਕਿਰਪਾ ਕਰੀ ਠਾਕੁਰ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਰਸ ਭੁੰਚਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੩੪)

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਪਾਈਐ
ਗੁਰਿ ਮਿਲਿਐ ਜਮ ਭਉ ਭਾਗਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੯੮)

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਵਡਭਾਗਿ ਤਾ ਹਰਿ ਰਸੁ ਆਵਏ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੯੦)

ਸੰਗਤ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਸਤ ਸੰਗਤਿ
ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਰਸੁ ਆਵੈਗੋ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੦੯)

ਸਾਧੂ ਸਾਧ ਸਰਨਿ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਰਸੁ ਕਾਢਿ ਕਢੀਜੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੨੬)

‘ਸਤਸੰਗਤ’ ਵਿਚ ਹੀ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਕਮਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—

ਮਿਲੁ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨)

ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੬)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਜਪਿਓ ਭਗਵੰਤੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੮੩)

ਸਤਸੰਗਤਿ ਲਗਿ ਹਰਿ ਧਿਆਈਐ ਹਰਿ ਹਰਿ ਚਲੈ ਤੇਰੇ ਨਾਲਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੩੪)

ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਸਿਮਰਨੁ ਸਾਧ ਕੇ ਸੰਗਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੬੨)

ਸੰਤ ਕਾ ਸੰਗੁ ਵਡਭਾਗੀ ਪਾਈਐ ॥

ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੬੫)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਜਪਿਓ ਹਰਿ ਰਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੯੦)

ਨਾਨਕ ਜਪੀਐ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ
ਹਰਿ ਬਿਨੁ ਅਵਰੁ ਨ ਹੋਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੦੫)

ਗੁਨ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਤ ਗਾਈਐ ॥

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਧਿਆਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੨੪)

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਜਪਿਓ ਮਨਿ ਹਰਿ ਹਰਿ

ਲਗਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੮)

1 One whose mind is pleased with the Sat Sangat, the True Congregation, savors the sublime essence of the Lord; in the Sangat, is this essence of the Lord. 446

2 Says Nanak, the Lord Master has become Merciful. Meeting the Holy Saint, I drink in the sublime essence. 534

3 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the subtle essence of the Lord is obtained; meeting the Guru, the fear of death departs. 598

4 By great good fortune, one joins the Sat Sangat, the True Congregation; then, one comes to savor the subtle essence of the Lord. 690

5 Joining the Society of the Saints, joining the Sat Sangat, the True Congregation, you shall come to receive the Sublime Essence of the Lord. 1309

6 I have sought the Sanctuary of the Saadh Sangat, the Company of the Holy; I have found the Sublime Essence of the Lord. 1326

It is in the ‘satsangat’ the true company’ the meditation of ‘Naam’ is earned —

7 Joining the Saadh Sangat, the Company of the Holy, vibrate and meditate on the Naam, the Name of the Lord. 12

8 So meditate on the Name of the Lord; join and merge with the Sat Sangat, the True Congregation. 26

9 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, I meditate on the Lord God. 183

10 Joining the Sat Sangat, meditate on the Lord, and the Lord, Har, Har, shall go along with you. 234

11 The meditative remembrance of God is in the Company of the Holy. 262

12 Serving the Saint, one meditates on the Naam. 265

13 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, chant the Name of the Lord, the King. 390

14 O Nanak, joining the Saadh Sangat, the Company of the Holy, meditate on Him; without the Lord, there is no other at all. 405

15 So sing forever the Glorious Praises of the Lord of the Universe; joining the Saadh Sangat, the Company of the Holy, meditate on Him. 624

16 The Saints of the Lord meditate on the Lord in their minds; they join the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 668

ਮਨਿ ਜਪੀਐ ਹਰਿ ਜਗਦੀਸ ॥
 ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧੂ ਮੀਤ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੯)
 ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਚਿਤਾਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੧੭)
 ਮਨਿ ਤਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਆਰਾਧੀਐ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਸਮਾਗੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੧੭)
 ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਕਮਾਈ ॥ (ਵ.ਭਾ.ਗੁ.੧੬/੧)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਨਾਮ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ—

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ਸਾਚੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੧)
 ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਮਨਿ ਨਾਮੁ ਵਸਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੫)
 ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਧੂ ਲਗਿ ਹਰਿ ਨਾਮਿ ਸਮਾਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੪੩)
 ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਹਰਿ ਮਨਿ ਵਸੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੪੬)
 ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਮੋਲਿ ਪ੍ਰਭੁ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਵਸੈ ਮਨਿ ਆਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੪੧੭)
 ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਸਬਦੁ ਵਸਾਇਆ ॥ (ਵ.ਭਾ.ਗੁ. ੭/੧੧)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਮਨ ਦੀ ਮੈਲ ਮਿਟਦੀ ਅਥਵਾ ਕਟਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨ ਨਿਰਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਣਾ ਮਲੁ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਕਾਟਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੮)
 ਹਰਿ ਅਮ੍ਰਿਤੁ ਸਰੁ ਗੁਰਿ ਪੂਰਿਆ
 ਮਿਲਿ ਸੰਗਤੀ ਮਲੁ ਲਹਿ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੩੪)
 ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਲੁ ਸਗਲੀ ਖੋਤ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)
 ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਨਿਰਮਲਾ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭ ਕੈ ਰੰਗਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੭)
 ਮਨ ਕੀ ਕਟੀਐ ਮੈਲੁ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਵੁਠਿਆ ॥ ਪੰਨਾ-੫੨੦)
 ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਲੁ ਲਾਥੀ ॥
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮੁ ਭਇਓ ਸਾਥੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੨੫)
 ਸਾਧਸੰਗਿ ਜੇ ਹਰਿ ਗੁਣ ਗਾਵੈ ਸੋ ਨਿਰਮਲੁ ਕਰਿ ਲੀਜੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੪੭)
 ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੀ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਲਾਗੀ
 ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਮਲੁ ਲਹਿ ਜਾਵੈਯੋ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੦੯)

L105.12

- 1 O mind, meditate on the Lord, the Lord of the World.
Join the Saadh Sangat, the Company of the Holy, O friend. 669
- 2 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, I contemplate the Name of the Lord,
Har, Har. 717
- 3 Worship and adore God in your mind and body; join the Company of the Holy. 817
- 4 One accomplishes the word of the Guru in the company of saints. VBG 16/1
Through 'sadh sangat', the company of the holy, God's name stays in the
mind.
- 5 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the True Name of the Lord comes to
dwell in the mind. 51
- 6 Joining the Sangat, the Holy Congregation, the Name comes to dwell in the mind.
- 7 Join the Society of the Holy Saints, and be absorbed in the Lord's Name. 643
- 8 In the Realm of the Saints, the Lord dwells in the mind. 1146
- 9 O Lord, let me join the Sat Sangat, the True Congregation; may the Name of the Lord
God abide in my mind. 1417
- 10 In the holy congregation only the Word-Guru resides in one's heart. VBG7/11
It is through 'sadh sangat', the company of the holy, indeed that the mind's
filth is erased or removed.
- 11 In the Society of the Saints, meditate in remembrance on the Lord, and wash off the
filth of countless incarnations. 48
- 12 The Perfect Guru is the Ambrosial Pool of the Lord's Nectar; join the Holy
Congregation, and wash away this pollution. 234
- 13 In the Company of the Holy, all filth is removed. 271
- 14 In the Saadh Sangat, one becomes pure, O Nanak, imbued with the Love of God.
297
- 15 The filth of my mind is removed, when I dwell in the Saadh Sangat, the Company of
the Holy. 520
- 16 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, filth is washed off.
The Supreme Lord God has become our friend and helper. 625
- 17 One who sings the Glorious Praises of the Lord in the Saadh Sangat, the Company of
the Holy, becomes spotlessly pure. 747
- 18 The filth of egotism from countless incarnations sticks to me; joining the Sangat, the
Holy Congregation, this filth is washed away. 1309

L105.12

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਟਿਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ—

ਸਾਧਿ ਕੇ ਸੰਗਿ ਨ ਕਤਹੂੰ ਧਾਵੈ ॥
 ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਅਸਥਿਤਿ ਮਨੁ ਧਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

ਸਾਧ ਕੇ ਸੰਗਿ ਨ ਕਬਹੂੰ ਧਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

ਧਧਾ ਧਾਵਤ ਤਉ ਮਿਟੈ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਬਾਸੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੫੭)

ਸਤਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਪਾਈ ਵਡਭਾਗੀ ਮਨੁ ਚਲਤੋ ਭਇਓ ਅਰੂੜਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੮)

ਬਿਸੁਆਮ ਪਾਏ ਮਿਲਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਤਾ ਤੇ ਬਹੁੜਿ ਨ ਧਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੧੮)

ਜਾ ਕਉ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਜਗਦੀਸੁਰਿ ਤਿਨਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਜਿਤਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੧੭)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ 'ਭੈ-ਭਰਮ' ਭੀ ਮਿਟਦਾ ਹੈ—

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਭੈ ਭਰਮ ਮਿਟਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੯੩)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਕਛੁ ਭਉ ਨ ਭਰਾਤੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੯੪)

ਭ੍ਰਮੁ ਕਟੀਐ ਨਾਨਕ ਸਾਧਸੰਗਿ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੬੬)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਟੇ ਭਰਮ ਅੰਧਾਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੮੬)

ਮਿਲਤ ਸੰਗਿ ਸਭਿ ਭ੍ਰਮ ਮਿਟੇ ਗਤਿ ਭਈ ਹਮਾਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੧੦)

ਭ੍ਰਮੁ ਭਉ ਮਿਟਿਆ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਤੇ ਦਾਲਿਦ ਨ ਕੋਈ ਘਾਲਕਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੮੫)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ 'ਆਤਮ-ਪ੍ਰੀਤ' ਲਗਦੀ ਹੈ—

ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਮਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੮੪)

ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗੀ ਤਿਨ ਰਾਮ ਸਿਉ ਭੇਟਤ ਸਾਧ ਸੰਗਾਤ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੨੧)

ਸਚੀ ਸੰਗਤਿ ਸਚਿ ਮਿਲੈ ਸਚੈ ਨਾਇ ਪਿਆਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੮੬)

ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਰਹੈ ਤਾ ਸਚਿ ਲਗੇ ਪਿਆਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੫੬)

ਮਿਲਿ ਇਕਤ੍ਰ ਹੋਏ ਸਹਜਿ ਢੋਏ ਮਨ ਪ੍ਰੀਤਿ ਉਪਜੀ ਮਾਵੀਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੪੬)

ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਮਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਗਾਈ ਜਿਉ ਦੇਖੈ ਸਸਿ ਕਮਲੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੭੫)

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਹੋਇ ਏਕ ਪਰੀਤਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੪੬)

L105.13

Through sadh-sangat, the company of the holy, the mind becomes calm and still and remains under control –

- 1 In the Company of the Holy, the mind does not wander.
In the Company of the Holy, the mind becomes stable. 271
- 2 In the Company of the Holy, the mind never wanders. 271
- 3 DHADHA: The mind's wanderings cease, when one comes to dwell in the Society of the Saints. 257
- 4 In the Sat Sangat, the True Congregation, I found the Holy, by great good fortune; my restless mind has been quieted. 698
- 5 Joining the Saadh Sangat, the Company of the Holy, I have found peace and tranquillity; I shall not wander away from there again. 818
- 6 One who is blessed by Your Grace, O Lord of the Universe, conquers his mind in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 1117

Through sadh-sangat, the company of the holy, 'dread and doubt' is eradicated too –

- 7 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, fear and doubt depart. 193
- 8 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, there is no fear or doubt. 194
- 9 Doubt is eradicated, O Nanak, in the Company of the Holy, and the love of duality is eliminated. 296
- 10 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the darkness of doubt is dispelled. 389
- 11 Joining their congregation, all doubts are dispelled, and I am emancipated. 810
- 12 Doubt and fear are erased, in the Saadh Sangat, the Company of the Holy, and then one is not afflicted by deadly pain. 1085

Through sadh-sangat, the company of the holy 'spiritual love arises –

- 13 Through loving devotional worship, O Nanak, I have obtained peace; in the Saadh Sangat, the Company of the Holy, I am absorbed into the Lord. 384
- 14 O Nanak, they enshrine love for the Lord, meeting the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 521
- 15 Associating with Truth, obtain Truth, and love the True Name. 586
- 16 But if he joins the Society of the Saints, then he comes to embrace love for the Truth. 756
- 17 Gathering together, they arrive with poise and grace, and love fills the minds of the bride's family.
- 18 The Lord's Saint loves the Lord in his mind, like the lotus flower gazing at the moon. 846
- 19 In the Society of the Saints, one comes to love the One Lord

L105.13

'ਅੰਮ੍ਰਿਤ' ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਭੀ 'ਸਾਧਸੰਗਤ' ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—

ਸੰਤਾ ਸੰਗਿ ਨਿਧਾਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਚਾਖੀਐ ॥	(ਪੰਨਾ-੯੧)
ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਸੰਤਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਮੁਖਿ ਪਾਹਾ ਜੀਉ ॥	(ਪੰਨਾ-੧੭੩)
ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਰਸੁ ਭੁੰਚਾ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੭੧)
ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪਾਨ ਕਰਹੁ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੯੯)
ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਮਿਲਿ ਪੀਵਹੁ ਭਾਈ ॥	(ਪੰਨਾ-੩੧੮)
ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਪੀਜੇ ॥	(ਪੰਨਾ-੫੬੩)
ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਮੁ ਸਾਧਸੰਗਿ ਰਾਵੀਐ ਜੀਉ ॥	(ਪੰਨਾ-੬੯੧)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—

ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਪ ਪਲਾਇਨ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੭੧)
ਸਾਧਸੰਗਿ ਪਾਪਾ ਮਲੁ ਖੋਵੈ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੭੪)
ਭਗਤ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਪ ਗਵਾਵਣਾ ॥	(ਪੰਨਾ-੬੫੨)
ਜੋ ਹਰਿ ਸੇਵਹਿ ਸੰਤ ਭਗਤ ਤਿਨ ਕੇ ਸਭਿ ਪਾਪ ਨਿਵਾਰੀ ॥	(ਪੰਨਾ-੬੬੬)
ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਪਾਪ ਬਿਨਾਸਨੁ ॥	(ਪੰਨਾ-੧੧੪੬)

'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਦੁਆਰਾ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ, ਮੋਹ, ਅਹੰਕਾਰ ਅਥਵਾ 'ਪੰਜੇ ਦੂਤ' ਵਜ ਵੀਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ—

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਆਵਹਿ ਬਸਿ ਪੰਚਾ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੭੧)
ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮੋਹੁ ਸੰਗਿ ਸਾਧਾ ਭਖੇ ॥	(ਪੰਨਾ-੩੧੮)
ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਦੀਓ ਰਲਾਇ ॥	
ਪੰਚ ਦੂਤਿ ਤੇ ਲੀਓ ਛੁਡਾਇ ॥	(ਪੰਨਾ-੩੩੧)
ਗੋਸਟਿ ਭਈ ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਮਾਰਿਆ ॥	(ਪੰਨਾ-੬੭੫)
ਪੰਚ ਚੋਰ ਆਗੇ ਭਗੇ ਜਬ ਸਾਧ ਸੰਗੇਤ ॥	(ਪੰਨਾ-੮੧੦)
ਕਾਮੁ ਕ੍ਰੋਧੁ ਲੋਭੁ ਝੂਠੁ ਨਿੰਦਾ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਬਿਦਾਰਨਾ ॥	(ਪੰਨਾ-੯੧੫)

L105.14

The 'ambrosial nectar' is also obtained through 'sadh Sangat', the company of the holy.

- 1 In the Society of the Saints, you shall taste the treasure of the Ambrosial Nectar. 91
- 2 Let's serve the Saints, and drink in the Ambrosial Nectar. 173
- 3 In the Company of the Holy, one enjoys the essence of ambrosia. 271
- 4 Drink in the Ambrosial Nectar of the Lord's Name, in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 299
- 5 The treasure of the Naam, the Name of the Lord, is Ambrosial Nectar; meet together and drink it in, O Siblings of Destiny. 318
- 6 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, drink in the Ambrosial Nectar of the Lord. 563
- 7 The Ambrosial Name of the Lord is chanted in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 691

Through 'sadh Sangat' we are emancipated from sin –

- 8 In the Company of the Holy, one's sins fly away. 271
 - 9 In the Company of the Holy, the filth of sin is washed away. 274
 - 10 In the congregation of the devotees, sins are eradicated. 652
 - 11 Those Saints and devotees who serve the Lord have all their sins washed away. 666
 - 12 In the Realm of the Saints, sins are destroyed. 1146
- Through 'sadh Sangat' the five demons' –lust, anger, greed, attachment, egotism come under control –
- 13 In the Company of the Holy, the five passions are brought to rest. 271
 - 14 Sexual desire, anger, greed and emotional attachment are burnt away, in the Company of the Holy. 318
 - 15 He has united me with the Saadh Sangat, the Company of the Holy. He has rescued me from the five demons. 331
 - 16 Talking with the Holy Saints, my sexual desire, anger and greed have been eradicated. The five thieves run away, when one joins the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 810
 - 17 Sexual desire, anger, greed, falsehood and slander are banished in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 915

L105.14

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ 'ਦੂਜਾ ਭਾਉ' ਭੀ ਨਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—

ਚਾਰ ਬਿਚਾਰ ਬਿਨਸਿਓ ਸਭ ਦੂਆ ॥

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲ ਹੁਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੫੪)

ਕਮੁ ਕਟੀਐ ਨਾਨਕ ਸਾਧਸੰਗਿ ਦੁਤੀਆ ਭਾਉ ਮਿਟਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੬੬)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੀ ਜਮਾਂ ਦੀ ਕਾਣ ਮਿਟਦੀ ਹੈ—

ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਤਰੀਜੈ ਸਾਗਰੁ ਕਟੀਐ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸਾ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੮)

ਭੇਟਤ ਸਾਧੂ ਸੰਗ ਜਮੁ ਪੁਰਿ ਨਹ ਜਾਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੫੬)

ਜਾ ਕੋ ਰੇ ਕਰਮੁ ਭਲਾ ਤਿਨਿ ਓਟਿ ਗਹੀ ਸੰਤ ਪਲਾ

ਤਿਨ ਨਾਹੀ ਰੇ ਜਮੁ ਸੰਤਾਵੈ ਸਾਧੂ ਕੀ ਸੰਗਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੭੮)

ਕੋਟਿ ਅਪ੍ਰਾਧੀ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਉਧਰੈ ਜਮੁ ਤਾ ਕੋ ਨੇੜਿ ਨ ਆਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੪੮)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਜਮਦੂਤ ਨ ਭੇਟਨ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੬੯)

ਜਮਦੂਤੁ ਤਿਸੁ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਵੈ ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਗਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੭੯)

ਸੰਤ ਸੰਡਲ ਮਹਿ ਜਮੁ ਕਿਛੁ ਨ ਕਹੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੪੬)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਦੀ 'ਦੁਰਮਤ' ਨਾਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬੁਧੀ ਬਿਬੇਕ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੭੭)

ਕਵਲ ਪ੍ਰਗਾਸ ਭਏ ਸਾਧ ਸੰਗੇ ਦੁਰਮਤਿ ਬੁਧਿ ਤਿਆਗੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੦੩)

ਵਡਭਾਗੀ ਸਾਧ ਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤਿ ਤਿਨ ਭੇਟਤ ਦੁਰਮਤਿ ਖੋਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੧੮)

ਜਬ ਹੀ ਸਰਨਿ ਸਾਧ ਕੀ ਆਇਓ ਦੁਰਮਤਿ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੩੩)

ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਈ ਸਭ ਨੀਕਲਿ ਸਭ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬੁਧਿ ਪਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੮੧)

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਧੁਰਿ ਪਰੀ ਉਡਿ ਨੇੜੀ ਸਭ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਵਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੬੩)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ 'ਪ੍ਰਭੂ-ਮਾਰਗ' ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—

ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਭ ਕਾ ਹਰਿ ਕੀਆ ਸੰਤਨ ਸੰਗਿ ਜਾਤਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੨੨)

Through sadh sangat, the company of the holy, 'second love' or duality is eradicated.

- 1 By pure lifestyle and meditation, all duality is removed. In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the mind becomes immaculate. 254
- 2 Doubt is eradicated, O Nanak, in the Company of the Holy, and the love of duality is eliminated. 296

The blemish of Yamas, couriers of death is destroyed by associating with sadh sangat, the company of the holy.

- 3 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, cross over the world-ocean, and the noose of death shall be cut away. 108
- 4 Meeting with the Saadh Sangat, the Company of the Holy, you shall not have to go to the City of Death. 456
- 5 One who has good karma, grasps the Protection of the hem of the Saint's robe; in the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the Messenger of Death cannot threaten him. 678
- 6 Millions of sinners have been saved in the Saadh Sangat, the Company of the Holy; the Messenger of Death does not even approach them. 748
- 7 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the Messenger of Death cannot even touch them. 769
- 8 The Messenger of Death does not even approach that person who sings the Kirtan of the Lord's Praises in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 1079
- 9 In the Realm of the Saints, the Messenger of Death cannot touch the mortal. 1146

Through sadh sangat, the company of the holy, evil mindedness is eradicated and discriminating intellect is obtained.

- 10 Joining the Saadh Sangat, the Company of the Holy, my understanding is refined 377
- 11 My heart lotus blossoms forth in the Saadh Sangat, the Company of the Holy; I have renounced evil-mindedness and intellectualism. 503
- 12 By great good fortune, one obtains the Saadh Sangat, the Company of the Holy. Meeting them, evil-mindedness is eliminated. 618
- 13 When I came to the Sanctuary of the Holy Saints, all my evil-mindedness was dispelled. 633
- 14 The filth of evil-mindedness is totally washed away; joining the Sat Sangat, the True Congregation, one is blessed with understanding. 881
- 15 When the dust of the feet of the Sat Sangat rises up into the eyes, all filthy evil-mindedness is removed. 1263

The awareness of 'God's path' is also obtained through sadh sangat.

- 16 The Lord God has created His Path, which is known in the Society of the Saints. 1122

ਕੋਈ ਆਵੈ ਸੰਤੋ ਹਰਿ ਕਾ ਜਨੁ ਸੰਤੋ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਜਨੁ ਸੰਤੋ
ਮੋਹਿ ਮਾਰਗੁ ਦਿਖਲਾਵੈ ॥

(ਪੰਨਾ-੧੨੦੧)

ਕਬੀਰ ਸੰਤ ਕੀ ਗੋਲ ਨ ਛੋਡੀਐ ਮਾਰਗਿ ਲਾਗਾ ਜਾਉ ॥
ਪੇਖਤ ਹੀ ਪੁੰਨੀਤ ਹੋਇ ਭੇਟਤ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ॥

(ਪੰਨਾ-੧੩੭੧)

(ਚਲਦਾ.....)

*If only some Saint, some humble Saint of the Lord, my Holy Beloved, would come,
to show me the way. 1201*

*Kabeer, do not leave the Society of the Saints; walk upon this Path.
See them, and be sanctified; meet them, and chant the Name. 1371*

(Continued/....L106)

Lekh 14 Sangat Part 14

ਭਾਗ-14

ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਮਾਇਕੀ ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (university) ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ—ਜਿਥੇ ਅਧਿਆਪਕ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀ ਮਾਇਕੀ ਵਿਦਿਆ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ।

ਜਿਹੜੇ ਇਨਸਾਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਥਵਾ ਵਿਦਿਆ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਹ ਅਨਪੜ੍ਹ, ਮੁਗਧ, ਬੁੱਧ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤੇ ਉਹ ਦੁਨਿਆਵੀ ਵਿਦਿਆ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕੋਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਭੀ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਐਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਦਾ 'ਅਨੁਭਵੀ ਗਿਆਨ' ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੈਵੀ 'ਸਤ ਸੰਗਤ' ਅਥਵਾ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਹੀ ਆਤਮਿਕ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਹਨ—ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਤਮ ਵਿਦਿਆ ਸਿੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਬੇਕ ਬੁੱਧੀ ਅਥਵਾ ਅਨੁਭਵੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਆਤਮਿਕ ਸੰਗਤ ਅਥਵਾ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਦੇ ਅਨੁਭਵੀ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਜੀਵ ਮਾਇਕੀ ਭਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਦੇ ਹਨੇਰ ਵਿਚ ਪਲਚ-ਪਲਚ ਕੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਵਾਲਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਤਮਿਕ ਮੰਡਲ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਸੁਖਦਾਈ ਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਸੇਤਾ ਸੇਤੀ ਰੰਗੁ ਨ ਲਾਏ ॥

ਸਾਕਤ ਸੰਗਿ ਵਿਕਰਮ ਕਮਾਏ ॥

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਖੋਈ ਅਗਿਆਨੀ

ਜੜ ਅਪੁਣੀ ਆਪਿ ਉਪਾੜੀ ਜੀਉ ॥

(ਪੰਨਾ-੧੦੫)

ਬਿਨੁ ਸੰਗਤੀ ਸਭਿ ਐਸੇ ਰਹਹਿ ਜੈਸੇ ਪਸੁ ਦੋਰ ॥

(ਪੰਨਾ-੪੨੭)

To obtain materialistic education in this world it is necessary to study in school and university where teachers, professors and scientists teach worldly knowledge.

Those who do not register in schools, that is do not obtain education, they remain illiterate, foolish and uninformed. Their intellect does not develop and they remain bereft of worldly education and scientific knowledge thus divorcing themselves from the comforts they provide.

Exactly in the same way to acquire the 'intuitional knowledge' of the spiritual realm' the divine 'sat sangat' (true company) or 'sadh sangat', the company of the holy, are the spiritual schools, colleges and universities abiding in which divine knowledge can be learnt and discriminating intellect or intuitional knowledge can be obtained.

Without the intuitional knowledge of this spiritual company or the 'company of the holy', men, enmeshed and entangled in the materialistic doubt-fallacy lead a life of ignorance and remain divorced from the numerous comfort giving and emancipating virtues of the spiritual ralm.

1 One who does not feel love for the Saints,
misbehaves in the company of the wicked apostates, the faithless cynics;
He wastes this human body, which is so difficult to obtain.
In his ignorance, he tears up his own roots. 105

2 Without the Sangat, the Company of the Holy, all remain like beasts and animals. 427

ਜਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਸੰਗੁ ਨ ਪਾਇਆ
 ਜੇ ਭਾਗਹੀਣ ਪਾਪੀ ਜਮਿ ਖਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੯੪)

ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਸਾਧ ਸੰਗਮ ਸਭ ਮਿਥਿਆ ਸੰਸਾਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੪੭)

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨੁ ਭ੍ਰਮਿ ਮੁਈ ਕਰਤੀ ਕਰਮ ਅਨੇਕ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੨੮)

ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ 'ਚਟਸਾਲ' ਭੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ
 ਰੱਬੀ ਗੁਣ ਸਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ --

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਚਟਸਾਲ ਹੈ ਜਿਤੁ ਹਰਿ ਗੁਣ ਸਿਖਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੧੬)

ਕਿਤੁ ਬਿਧਿ ਕਿਉ ਪਾਈਐ ਪੁਰੁ ਅਪੁਨਾ
 ਮੋ ਕਉ ਕਰਹੁ ਉਪਦੇਸੁ ਹਰਿ ਦਾਨ ॥
 ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਵਸਿਆ
 ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਜਾਨ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੩੫)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਢੰਗੀ ਗੁਣ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ
 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ --

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਹੀ 'ਪਰਮਾਰਥ' ਦਾ 'ਉਤਮ ਪੰਥ' ਹੈ --
 ਇਕੁ ਉਤਮ ਪੰਥੁ ਸੁਨਿਓ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ
 ਤਿਹ ਮਿਲੰਤ ਜਮ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੪੦੬)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਕਰਦਿਆਂ 'ਕੁੰਡਲਨੀ' ਭੀ ਖੁਲ੍ਹਦੀ ਹੈ--
 ਕੁੰਡਲਨੀ ਸੁਰਤੀ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਪਰਮਾਨੰਦ ਗੁਰੂ ਮੁਖਿ ਮਚਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੪੦੨)

'ਹਉਮੈ' ਭੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਦੁਆਰਾ ਮਿਟਦੀ ਹੈ--

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਮਿਟੈ ਅਭਿਮਾਨੁ ॥...
 ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਨਾਹੀ ਹਉ ਤਾਪੁ ॥
 ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਤਜੈ ਸਭੁ ਆਪੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੈ ਸੰਗਿ ਹਉਮੈ ਰੋਗੁ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੬੧)

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਹਉਮੈ ਦੁਖ ਨਸਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੪੬)

ਮਿਲਿ ਪਾਣੀ ਜਿਉ ਹਰੇ ਬੂਟ ॥
 ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਤਿਉ ਹਉਮੈ ਫੂਟ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੮੧)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਏ ਬਿਨਸੀ ਸਭ ਅਭਿਮਾਨੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੨੮)

- 1 One who does not obtain the Association of the True Guru, is a most unfortunate sinner; he is consumed by the Messenger of Death. 494
 - 2 Prays Nanak, without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the whole world is false. 547
 - 3 Without the Saadh Sangat, the Company of the Holy, one dies wandering around in confusion, performing all sorts of rituals. 928
- For this reason in Gurbani 'sadh sangat', the company of the holy is also call a school where godly virtues are taught.
- 4 The Sat Sangat, the True Congregation of the True Guru, is the school of the soul, where the Glorious Virtues of the Lord are studied. 1316
 - 5 How am I to find my God? Please bless me with the Gift of the Lord's Teachings. The Lord, Har, Har, abides in the Society of the Saints; joining this Sangat, the Lord's Glories are known. 1335
- In this way by abiding in the sadh sangat, the company of the holy, spontaneously numerous other divine virtues can be acquired.
- Sadh sangat, the company of the holy is indeed the 'perfect pathway' towards spiritual knowledge --
- 6 I have heard that the most exalted Path of all is the Sangat, the Guru's Congregation. Joining it, the fear of death is taken away. 4406
- By participating in the sadh sangat, the company of the holy, 'Kundilini' too uncoils --**
- 7 The Kundalini rises in the Sat Sangat, the True Congregation; through the Word of the Guru, they enjoy the Lord of Supreme Bliss. 1402
- 'Egotism' too is eradicated in the sadh sangat, the company of the holy --**
- 8 Meeting Him, egotistical pride is eradicated... In the Company of the Holy, the fever of ego departs. In the Company of the Holy, one renounces all selfishness. 271
 - 9 Associating with the humble Saints, the disease of egotism is eradicated. 961
 - 10 In the Society of the Saints, the pain of egotism runs away. 1146
 - 11 As the plant turns green upon receiving water, just so, in the Saadh Sangat, the Company of the Holy, egotism is eradicated. 1181
 - 12 Join the Saadh Sangat, the Company of the Holy, and sing the Glorious Praises of the Lord; your egotistical pride will be totally dispelled. 1228

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਸਦੀਵੀ ਆਤਮ ਸੁਖ ਅਥਵਾ ਮਹਾਂ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ—

- ਭਾਈ ਰੇ ਸੁਖ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੨)
 ਸਾਧ ਕੇ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)
 ਜਿਸ ਸੁਖੁ ਕਉ ਨਿਤ ਬਾਛਹਿ ਮੀਤ ॥
 ਸੋ ਸੁਖੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਪਰੀਤਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੮੮)
 ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਪਾਈਐ ਹਰਿ ਬਿਸਰਿ ਨ ਕਬਹੂ ਜਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੧੬)
 ਜਬ ਤੇ ਦਰਸਨ ਭੇਟੇ ਸਾਧੂ ਭਲੇ ਦਿਨਸ ਓਇ ਆਏ ॥
 ਮਹਾ ਅਨੰਦੁ ਸਦਾ ਕਰਿ ਕੀਰਤਨੁ ਪੁਰਖ ਬਿਧਾਤਾ ਪਾਏ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੭੧)
 ਸਰਬ ਸੁਖ ਨਾਨਕ ਪਾਏ ਸੰਗਿ ਸੰਤਨ ਸਾਥਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੧੪)
 ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਸਰਬ ਸੁਖ ਪਾਏ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੪੮)
 ਜੇ ਲੋੜਹਿ ਸਦਾ ਸੁਖੁ ਭਾਈ ॥
 ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰਹਿ ਬਤਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੮੨)

ਸਾਰਿਆਂ ਦੁਖਾਂ ਤੋਂ ਨਵਿਰਤੀ ਭੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—

- ਨਾਮ ਰਾਸਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਖਾਟੀ ॥
 ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭਿ ਅਪਦਾ ਕਾਟੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੬੪)
 ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਕਰਹੁ ਸਭੁ ਕੋਇ ॥
 ਸਦਾ ਕਲਿਆਣ ਫਿਰਿ ਦੂਖੁ ਨ ਹੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੬੬)
 ਸੰਤ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਹਰਿ ਜਾਪੀਐ ॥
 ਸੋ ਜਨੁ ਦੂਖਿ ਨ ਵਿਆਪੀਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੧੧)
 ਭਜੁ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸਦਾ ਨਾਨਕ ਮਿਟਹਿ ਦੋਖੁ ਕਮਾਤੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੬੧)
 ਸਾਧ ਸੰਗਮਿ ਹਰਿ ਅਰਾਧੇ ਸਗਲ ਕਲਮਲ ਦੁਖ ਜਲੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੪੮)
 ਸੰਤਾਂ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੁ ਸਗਲਾ ਦੁਖੁ ਲਥਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੦੯)
 ਗੁਰ ਸੰਤ ਸਭਾ ਦੁਖੁ ਮਿਟੈ ਰੋਗੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੭੦)

ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਸੱਚਾ ਨ੍ਰਾਵਣ ਅਥਵਾ ਆਤਮਿਕ ਇਸ਼ਨਾਨ ਭੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ

Through the sadh sangat, the company of the holy, eternal divine peace or supreme bliss is obtained.

- 1 *O Siblings of Destiny, peace is found in the Saadh Sangat, the Company of the Holy.* 271
- 2 *In the Company of the Holy, one obtains everlasting peace.* 271
- 3 *The peace, which you always yearn for, O friend that peace comes by the love of the Company of the Holy.* 288
- 4 *In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, eternal peace is obtained, and the Lord is never forgotten.* 616
- 5 *Ever since I obtained the Blessed Vision of the Darshan of the Holy, my days have been blessed and prosperous. I have found lasting bliss, singing the Kirtan of the Praises of the Primal Lord, the Architect of destiny.* 671
- 6 *Nanak has found total peace, in the Society of the Saints.* 814
- 7 *In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, all pleasures are found.* 1148
- 8 *If you long for eternal peace, O Siblings of Destiny, then join the Saadh Sangat, the Company of the Holy; this is the Guru's advice.* 1182

Emancipation from all pain too is available through sadh sangat, the company of the holy –

- 9 *In the Saadh Sangat, I have earned the wealth of the Naam. Says Nanak, God has relieved my pain.* 194
- 10 *Get aboard this boat, and cross over the terrifying world-ocean. Everyone who joins the Saadh Sangat, the Company of the Holy.* 196
- 11 *That humble being, who meditates on the Lord, by the Grace of the Saints, is not afflicted with pain.* 211
- 12 *So vibrate continually in the Saadh Sangat, the Company of the Holy, O Nanak, and the sins you committed shall be erased.* 461
- 13 *Worshipping the Lord in the Saadh Sangat, all my sins and sufferings are burnt away.* 548
- 14 *In the Society of the Saints, they are emancipated; all their sorrows depart.* 709
- 15 *Associating with the Saint Guru, suffering and sickness are ended.* 1170

Bathing at places of pilgrimage, the true bathing or spiritual bathing, too

ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—

ਸੰਤ ਜਨਾ ਮਿਲੁ ਸੰਗਤੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਤੀਰਥੁ ਹੋਇ ॥
ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਮਜਨਾ ਗੁਰ ਦਰਸੁ ਪਰਾਪਤਿ ਹੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੬੭)

ਸੰਗਤਿ ਮੀਤ ਮਿਲਾਪੁ ਪੂਰਾ ਨਾਵਣੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੮)

ਸੰਗਤਿ ਸੰਤ ਮਿਲਾਏ ॥
ਹਰਿ ਸਰਿ ਨਿਰਮਲਿ ਨਾਏ ॥
ਨਿਰਮਲਿ ਜਲਿ ਨਾਏ ਮੈਲੁ ਗਵਾਏ ਭਏ ਪਵਿਤੁ ਸਰੀਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੭੪)

ਹਰਿ ਜਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੁੰਟ ਸਰ ਨੀਕੇ ਵਡਭਾਗੀ ਤਿਤੁ ਨਾਵਾਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੮੧)

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਰੇਣੁ ਮੁਖਿ ਲਾਗੀ ਕੀਏ ਸਗਲ ਤੀਰਥ ਮਜਨੀਠਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੧੨)

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਪਰੀ ॥
ਇਸਨਾਨੁ ਕੀਓ ਅਠਸਠਿ ਸੁਰਸਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੩੪)

‘ਬੈਕੁੰਠ ਧਾਮ’ ਭੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਹੀ ਹੈ—

ਕਹੁ ਕਬੀਰ ਇਹ ਕਹੀਐ ਕਾਹਿ ॥
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬੈਕੁੰਠੇ ਆਹਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੨੫)

ਮੁਕਤਿ ਬੈਕੁੰਠ ਸਾਧ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜਨ ਪਾਇਓ ਹਰਿ ਕਾ ਧਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੮੨)

ਬੈਕੁੰਠ ਨਗਰੁ ਜਹਾ ਸੰਤ ਵਾਸਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੪੨)

ਏਕ ਪਲਕ ਸੁਖ ਸਾਧ ਸਮਾਗਮ ਕੋਟਿ ਬੈਕੁੰਠਹ ਪਾਏ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੦੮)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪਰਮਾਰਥ ਅਥਵਾ ਰੱਬੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ‘ਦ੍ਰਿੜਤਾ’ ਆਉਂਦੀ ਹੈ—

ਸਾਧ ਕੇ ਸੰਗਿ ਦ੍ਰਿੜੇ ਸਭਿ ਧਰਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੰਤ ਮਿਲਹੁ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਹਰਿਨਾਮੁ ਦ੍ਰਿੜਾਵਹੁ ਇਕ ਕਿਨਕਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੫੦)

ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲੈ ਤ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਆਵੈ ਹਰਿ ਰਾਮ ਨਾਮਿ ਨਿਸਤਾਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੮੧)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ‘ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ’ ਭੀ ਮਿਟਦੇ ਹਨ—

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਕਿਸ ਸਿਉ ਨਹੀ ਬੈਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਦੁਸਮਨ ਸਭਿ ਮੀਤ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

L106.4

takes place spontaneously while abiding in the sadh sangat, the company of the holy –

1 For the Gurmukh, meeting with the Society of the Saints is like making a pilgrimage to a sacred shrine.

The benefit of bathing at the sixty-eight sacred shrines of pilgrimage is obtained by the Blessed Vision of the Guru's Darshan. 597

2 O friend, association with the Holy is the perfect cleansing bath. 668

3 Joining the Society of the Saints, I bathe in the Immaculate Pool of the Lord. Bathing in these Immaculate Waters, my filth is removed, and my body is purified and sanctified. 774

4 The Lord's humble servants are pools of ambrosial nectar; by great good fortune, one bathes in them. 881

5 I anoint my forehead with the dust of the Society of the Saints; it is as if I have bathed at all the sacred shrines of pilgrimage. 512

6 In the Sat Sangat, apply the dust of the feet of the holy to your face; this is how to bathe in the sixty-eight sacred shrines, and the Ganges. 1134

‘Holy paradise’ or heaven is the sadh sangat itself –

7 Says Kabeer, unto whom should I tell this? The Saadh Sangat, the Company of the Holy, is heaven. 325

8 Liberation and heaven are found in the Saadh Sangat, the Company of the Holy; his humble servant finds the home of the Lord. 682

9 The city of heaven is where the Saints dwell. 742

10 One who enjoys peace in the Company of the Holy, even for an instant, obtains millions of heavenly paradises. 1208

Through the sadh sangat, the company of the holy, spiritual or godly virtues get ingrained –

11 In the Company of the Holy, one's Dharmic faith is firmly established. 271

12 O Saints of the Lord, O my Siblings of Destiny, please meet with me, and implant the Name of the One Lord within me. 650

13 But when he joins the Sat Sangat, the True Congregation, he is confirmed in his faith, and he is saved by the Name of the Lord. 981

Through the sadh sangat ‘enmity-confrontation’ is erased -

14 In the Company of the Holy, no one is hated. 271

15 In the Company of the Holy, all one's enemies become friends. 271

L106.4

ਮਿਟਿ ਗਏ ਬੈਰ ਭਏ ਸਭ ਰੇਨ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਲੈਨ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੫)

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੇ ਪੂਜੇ ਪੈਰ ॥

ਮਿਟੈ ਉਪਦ੍ਰੁਹ ਮਨ ਤੇ ਬੈਰ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੯੫)

ਬਿਸਰਿ ਗਈ ਸਭ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ॥

ਜਬ ਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮੋਹਿ ਪਾਈ ॥

ਨਾ ਕੋ ਬੈਰੀ ਨਹੀ ਬਿਗਾਨਾ ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਹਮ ਕਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੯੯)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲੇ 'ਸੰਗੀ' ਹੀ ਸੱਚੇ ਮਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਾਜਨ ਹਨ—

ਹਰਿ ਸੰਤਾ ਹਰਿ ਸੰਤ ਸਜਨ ਮੇਰੇ ਮੀਤ ਸਹਾਈ ਰਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੫੩)

ਜਿਨ੍ਹਾ ਦਿਸੰਦੜਿਆ ਦੁਰਮਤਿ ਵੰਞੇ ਮਿਤ੍ਰੁ ਅਸਾਡੜੇ ਸੇਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੨੦)

ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕੁ ਵਡਭਾਗਿ ਪਾਈਅਹਿ ਸਾਧ ਸਾਜਨ ਮੀਤਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੪੩)

ਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇ ਲੀਆ ਮੇਰੇ ਕਰਤੇ ਸੰਤ ਸਾਧ ਭਏ ਸਾਥੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੨੮)

ਓਇ ਸਾਜਨ ਓਇ ਮੀਤ ਪਿਆਰੇ ॥

ਜੋ ਹਮ ਕਉ ਹਰਿਨਾਮੁ ਚਿਤਾਰੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੩੯)

ਹੋਇ ਇਕਤ੍ਰੁ ਮਿਲਹੁ ਸੰਤ ਸਾਜਨ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਤ ਗਾਹਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੨੨)

'ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਹੀ 'ਨਿਹਚਲ ਆਸਣ' ਹੈ—

ਕਰਿ ਮਿਤ੍ਰੁ ਈ ਸਾਧ ਸਿਉ ਨਿਹਚਲੁ ਪਾਵਹਿ ਠਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੩੧)

ਨਿਹਚਲ ਸੰਗਤਿ ਸਾਧ ਜਨ ਬਚਨ ਨਿਹਚਲੁ ਗੁਰੁ ਸਾਧਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੦੧)

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਕਾ ਨਿਹਚਲ ਆਸਨੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੪੬)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਗਨ ਬੁਝਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸੰਤੋਖ' ਆਉਂਦਾ ਹੈ

ਨਾਨਕ ਕੀ ਪ੍ਰਭ ਬੇਨਤੀ ਮੇਰੀ ਜਿੰਦੁੜੀਏ

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਅਘਾਣੇ ਰਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੪੧)

ਭਇਓ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ ਸਤਸੰਗਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥

ਬੁਝੀ ਤਪਤਿ ਘਰਹਿ ਪਿਰੁ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੩੮)

ਸੰਗਤਿ ਕਰਤ ਸੰਤੋਖੁ ਮਨਿ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੮੯)

1 Hatred is gone, and I have become the dust of all.
I have received the Ambrosial Naam in the Company of the Holy. 295

2 Worshipping the feet of the Holy Saints,
troubles and hatred are eliminated from the mind. 395

3 I have totally forgotten my jealousy of others,
since I found the Saadh Sangat, the Company of the Holy.
No one is my enemy, and no one is a stranger. I get along with everyone. 1299

The 'companions' who abide in the 'sadh sangat' are indeed true friends and comrades -

4 The Lord's Saints - the Lord's Saints are my friends, my best friends and helpers. 453

5 The sight of them banishes my evil-mindedness; they are my only true friends. 520

6 Prays Nanak, it is only by great good fortune that the Holy Saints, the Lord's companions, are found, O friends. 543

7 My Creator Lord has united me with Himself, and the Holy Saints have become my companions. 628

8 They are my companions, and they are my dear friends,
who inspire me to remember the Lord's Name. 739

9 when I join the Gathering of the Friendly Saints, constantly singing the Glorious Praises
of the Lord of the Universe. 1222

'Sadh sangat', the company of the holy, indeed is the indestructible abode -

10 So make friends with the Holy Saints, so that you may obtain a lasting place of rest.
431

11 The Congregation, the Company of the Holy, and the word of the humble, are eternal
and imperishable. The Holy Guru is eternal and imperishable. 1101

12 The Realm of the Saints is the eternal, ever-stable place. 1146

Through the sadh sangat, the company of the holy, the fire of desire gets
extinguished and contentment moves in -

13 Nanak offers his prayer to God, O my soul; joining the Saadh Sangat, the Company of
the Holy, he is satisfied. 541

14 Becoming Merciful, He has united me with the Sat Sangat, the True Congregation.
The fire has been quenched, and I have found my Husband Lord within my own home.

15 In the Sangat, my mind has found contentment. 889

ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਜਉ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥

ਬੁਝੀ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਮਹਾ ਸੀਤਲਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੧੩)

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮਿਕ ਠੰਢ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਰਤਦੀ ਹੈ—

ਠਾਂਢਿ ਪਰੀ ਸੰਤਹ ਸੰਗਿ ਬਸਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੫੬)

ਏਕੁ ਬੋਲੁ ਭੀ ਖਵਤੋ ਨਾਹੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸੀਤਲਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੦੨)

ਅਗਨਿ ਸਾਗਰ ਭਏ ਸੀਤਲ ਸਾਧ ਅੰਚਲ ਗਹਿ ਰਹੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੫੮)

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਜਾ ਕਾ ਮਨੁ ਸੀਤਲੁ ਓਹੁ ਜਾਣੈ ਸਗਲੀ ਠਾਂਢੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੧੦)

‘ਹਰਿ ਧਨ’ ਅਥਵਾ ‘ਨਾਮ ਖਜ਼ਾਨਾ’ ਭੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ—

ਸੁਖਿ ਬੈਸਹੁ ਸੰਤ ਸਜਨ ਪਰਵਾਰੁ ॥

ਹਰਿ ਧਨੁ ਖਟਿਓ ਜਾ ਕਾ ਨਾਹਿ ਸੁਮਾਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੮੫)

ਸਾਧ ਕੈ ਸੰਗਿ ਪਾਏ ਨਾਮ ਨਿਧਾਨ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

ਸਾਧੂ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸੋ ਧਨੁ ਪਾਵੈ ॥

ਜਿਸੁ ਧਨੁ ਤੇ ਸਭੁ ਕੋ ਵਰਸਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਪਾਵਹਿ ਸਚੁ ਧਨਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੮੯)

ਸਪਤਮਿ ਸੰਚਹੁ ਨਾਮ ਧਨੁ ਟੂਟਿ ਨ ਜਾਹਿ ਭੰਡਾਰ ॥

ਸੰਤ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਪਾਈਐ ਅੰਤੁ ਨ ਪਾਰਾਵਾਰ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੮)

ਹਰਿ ਧਨੁ ਜਾਪ ਹਰਿ ਧਨੁ ਤਾਪ ਹਰਿ ਧਨੁ ਭੋਜਨੁ ਭਾਇਆ ॥

ਨਿਮਖ ਨ ਬਿਸਰਉ ਮਨੁ ਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੯੫)

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਹੈ ਜਿਥਹੁ ਹਰਿ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੪੪)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ‘ਪਾਰਸ ਕਲਾ’ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜੀਵ ਕੰਚਨ ਸਮਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ—

ਜਿਉ ਲੋਹਾ ਪਾਰਸਿ ਭੇਟੀਐ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਸੁਵਰਨੁ ਹੋਇ ਜਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੦੩)

ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਬਿਬੇਕ ਬੁਧਿ ਹੋਈ ॥

ਪਾਰਸੁ ਪਰਸਿ ਲੋਹਾ ਕੰਚਨੁ ਸੋਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੪੮੧)

ਪਾਰਸੁ ਭੇਟਿ ਕੰਚਨੁ ਧਾਤੁ ਹੋਈ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਕੀ ਵਡਿਆਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੦੫)

L106.6

1 Says Nanak, when I found the Saadh Sangat, the Company of the Holy, my thirsty desires were satisfied, and I was totally cooled and soothed. 913

Through the sadh sangat spiritual coolness is obtained and calmness prevails.

2 One who dwells in the Society of the Saints finds a great peace; 256

3 I could not bear even one criticism, but now, in the Saadh Sangat, the Company of the Holy, I am cooled and soothed. 402

4 The ocean of fire becomes cool, when one grasps the hem of the robe of the Holy Saint. 458

5 One whose mind is comforted in the Society of the Saints, believes that all are joyful. 610

‘God’s treasure or the ‘treasure of Naam) too is obtained through the sadh sangat, the company of the holy —

6 Sit in peace, O Saints, with the family of friends. Earn the wealth of the Lord, which is beyond estimation. 185

7 In the Company of the Holy, one obtains the treasure of the Naam. 271

8 In the Company of the Holy, that wealth is obtained. Everyone benefits from that wealth. 271

9 In the Company of the Holy, you shall obtain the true wealth. 289

10 The seventh day of the lunar cycle: Gather the wealth of the Naam; this is a treasure which shall never be exhausted. In the Society of the Saints, He is obtained; He has no end or limitations. 298

11 The wealth of the Lord is my chanting, the wealth of the Lord is my deep meditation; the wealth of the Lord is the food I enjoy. I do not forget the Lord, Har, Har, from my mind, even for an instant; I have found Him in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 495

12 The treasure of the Name is in the Sat Sangat, the True Congregation. There, the Lord is found. 1244

Through the sadh sangat, the company of the holy, the ‘power of touchstone’ prevails and man’s life turns into gold (becomes enriched and uplifted)

13 Just as iron is transmuted into gold by the touch of the Philosopher’s Stone, so are people transformed by joining the Sangat, the Holy Congregation. 303

14 Joining the Sat Sangat, the True Congregation, discriminating understanding is attained. That iron which touches the Philosopher’s Stone becomes gold. 481

15 Touching the philosopher’s stone, metal is transformed into gold. Such is the glorious greatness of the Society of the Saints. 505

L106.6

ਰਾਮ ਪਾਰਸ ਚੰਦਨ ਹਮ ਕਾਸਟ ਲੋਸਟ ॥
ਹਰਿ ਸੰਗਿ ਹਰੀ ਸਤਸੰਗੁ ਭਏ ਹਰਿ ਕੰਚਨੁ ਚੰਦਨੁ ਕੀਨੋ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੬੮)

ਕਬੀਰ ਚੰਦਨ ਕਾ ਬਿਰਵਾ ਭਲਾ ਬੇੜਿਓ ਢਾਕ ਪਲਾਸ ॥
ਓਇ ਭੀ ਚੰਦਨ ਹੋਇ ਰਹੇ ਬਸੇ ਜੁ ਚੰਦਨ ਪਾਸਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੬੫)

‘ਪਤਿਤ’ ਜੀਵ ਭੀ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਵਨ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ—

ਪਿਛਲੇ ਗੁਨਹ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਖਸਿ ਲਏ ਸਤ ਸੰਗਤਿ ਨਾਲਿ ਰਲਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੫੪)

ਜਿਉ ਚੰਦਨ ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਹਿਰਛੁ ਬਪੁੜਾ
ਤਿਉ ਸਤਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਪਤਿਤ ਪਰਵਾਣੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੬੧)

ਜਿਉ ਛੁਹਿ ਪਾਰਸ ਮਨੂਰ ਭਏ ਕੰਚਨ ਤਿਉ ਪਤਿਤ ਜਨ
ਮਿਲਿ ਸੰਗਤੀ ਸੁਧ ਹੋਵਤ ਗੁਰਮਤੀ ਸੁਧ ਹਾਧੋ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੯੭)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ‘ਸੋਹਣੇ’ ਅਤੇ ‘ਸੁਭਾਇਮਾਨ’ ਹੋਈਦਾ ਹੈ—

ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਉਧਾਰੁ ਹੋਇ ਮੁਖ ਉਜਲ ਦਰਬਾਰਿ ॥ ((ਪੰਨਾ-੨੧੮)

ਸੁੰਦਰੁ ਸੁਘੜੁ ਸੂਰੁ ਸੋ ਬੇਤਾ ਜੋ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ਪਾਵੈ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੩੧)

ਨਾਨਕ ਸੇ ਜਨ ਸੋਹਣੇ ਜਿ ਗੁਰਮੁਖਿ ਮੇਲਿ ਮਿਲਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੪੯)

ਸੋ ਪਤਵੰਤਾ ਜਿਨਿ ਸਾਧਸੰਗੁ ਪਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੭੯)

ਸੇਈ ਸੁੰਦਰ ਸੋਹਣੇ ॥
ਸਾਧਸੰਗਿ ਜਿਨ ਬੋਹਣੇ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੨)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮਿਕ ‘ਸਹਜ’ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ—

ਜਿਸੁ ਸਾਧੂ ਸੰਗਤਿ ਤਿਸੁ ਸਭ ਸੁਕਰਣੀ ਜੀਉ ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਸਹਜਿ ਸਮਾਈ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੧੭)

ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਜਸੁ ਸੰਗਤਿ ਪਾਈਐ
ਹਰਿ ਸਹਜੇ ਸਹਜਿ ਮਿਲਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੪੨)

ਗੁਰ ਸੰਤ ਸਭਾ ਦੁਖੁ ਮਿਟੈ ਰੋਗੁ ॥
ਜਨ ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਵਰੁ ਸਹਜ ਜੋਗੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੭੦)

1 The Lord is the philosopher's stone, which transforms lead into gold, and sandalwood, while I am just dry wood and iron. Associating with the Lord, and the Sat Sangat, the Lord's True Congregation, the Lord has transformed me into gold and sandalwood. 668

2 Kabeer, the sandalwood tree is good, even though it is surrounded by weeds. Those who dwell near the sandalwood tree, become just like the sandalwood tree. 1365

Sinful people too can get (the stamp of) approval through the sadh sangat –

3 The True Guru forgives him for his past sins, and unites him with the Saints' Congregation. 854

4 The poor castor oil plant, growing near the sandalwood tree, becomes fragrant; in the same way, the sinner, associating with the Saints, becomes acceptable and approved. 861

5 Just as when the iron slag is transmuted into gold by touching the Philosopher's Stone - when the sinner joins the Sangat, he becomes pure, through the Guru's Teachings. 1297

Only through the sadh sangat, the company of the holy does one becomes ‘beautiful’ and bejewelled –

6 Joining the Saadh Sangat, the Company of the Holy, one is saved, and one's face becomes radiant in the Court of the Lord. 218

7 Beautiful, wise, brave and divine is one who obtains the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 531

8 O Nanak, beautiful are those humble beings, who, as Gurmukh, are united in the Lord's Union. 849

9 He alone is honorable, who joins the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 1079

10 They alone are beautiful and attractive, who abide in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 132

Through the sadh sangat, the company of the holy, intuitive balance is obtained –

11 Sublime are all the actions of those who join the Saadh Sangat, the Company of the Holy. Servant Nanak is intuitively absorbed into the Lord. 217

12 O Nanak, in the Sangat, the Holy Congregation, the Lord's Praise is obtained, and one easily, intuitively meets the Lord. 1042

13 Associating with the Saint Guru, suffering and sickness are ended. Servant Nanak merges with his Husband Lord, in the Yoga of intuitive ease. 1170

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਖੋਜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ—

ਮਿਲਿ ਸਤਸੰਗਤਿ ਲਧਾ ਹਰਿ ਸਜਣੁ
ਹਉ ਸਤਿਗੁਰ ਵਿਟਹੁ ਘੁਮਾਈਆ ਜੀਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੬)

ਖੋਜੀ ਖੋਜਿ ਲਧਾ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਪਾਹਾ ਰਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੪੫)

ਹਰਿ ਖੋਜਹੁ ਵਡਭਾਗੀਹੋ ਮਿਲਿ ਸਾਧੂ ਸੰਗੇ ਰਾਮ ॥ (ਪੰਨਾ-੮੪੮)

ਜਿਨਿ ਏਹੁ ਚਾਖਿਆ ਰਾਮ ਰਸਾਇਣੁ
ਤਿਨ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਖੋਜੁ ਭਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੦੭)

ਦੁਰਲਭੰ ਏਕ ਭਗਵਾਨ ਨਾਮਹ ਨਾਨਕ
ਲਬਧਿੰ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਭੰ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੫੭)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਹੀ ਆਤਮਿਕ ਬੋਹਿਥਾ ਅਥਵਾ ਨਾਵ ਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ
ਭਵਸਾਗਰ ਤਰੀਦਾ ਹੈ—

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕੁ ਭਜੈ ਬਿਖੁ ਤਰਿਆ ਸੰਸਾਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੦੩)

ਤਾਰੀਲੇ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰੁ ਬਿਖੜਾ ਬੋਹਿਥ ਸਾਧੂ ਸੰਗਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੦੮)

ਸਾਧ ਜਨਾ ਕੇ ਸੰਗਿ ਭਵਜਲੁ ਤਾਰਿਅਨੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੧੭)

ਨਾਵ ਰੂਪ ਭਇਓ ਸਾਧ ਸੰਗੁ ਭਵਨਿਧਿ ਪਾਰਿ ਪਰਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੦੧)

ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਹਰਿ ਚਰਨ ਬੋਹਿਥ ਉਧਰਤੇ ਲੈ ਮੋਰ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੨੧)

ਨਾਵ ਰੂਪ ਸਾਧ ਸੰਗ ਨਾਨਕ ਪਾਰਗਰਾਮੀ ॥ (ਪੰਨਾ ੧੨੩੦)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹੀ ਆਤਮਿਕ 'ਤਤ' ਬਿਲੋਈਦਾ ਹੈ—

ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਸਾਲਾਹਨਿ ਸੇ ਭਲੇ ਪਿਆਰੇ ਸਬਦਿ ਰਤੇ ਰੰਗੁ ਹੋਇ ॥
ਤਿਸ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜੇ ਮਿਲੈ ਪਿਆਰੇ ਰਸੁ ਲੈ ਤਤੁ ਵਿਲੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੩੬)

ਤਿਤੁ ਜਾਇ ਬਹੁ ਸਤ ਸੰਗਤੀ
ਜਿਥੈ ਹਰਿ ਕਾ ਹਰਿਨਾਮੁ ਬਿਲੋਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੮੭)

'ਸੰਤ ਜਨਾ' ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹੀ 'ਅਕਥ ਕਥਾ' ਦੀ ਸੋਝੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ—

ਸੰਤਜਨਾ ਮਿਲਿ ਪਾਇਆ ਸੁਣਿ ਅਕਥ ਕਥਾ ਮਨਿ ਭਾਣੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੯੯੭)

ਸੰਤ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਨਿਰਮਲ ਕਥਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੪੬)

Quest on the Primal Being is only possible through the sadh sangat, the company of the holy –

1 *Joining the Sat Sangat, the True Congregation, I have found the Lord, my Best Friend. I am a sacrifice to the True Guru. 96*

2 *Searching, the seeker has found the Lord with the Saints. 845*

3 *Seek the Lord, O fortunate ones, and join the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 848*

4 *I seek to be with those who have tasted this sublime essence of the Lord. 907*

5 *Only the Naam, the Name of the Lord, is difficult to obtain. O Nanak, it is only obtained by God's Grace, in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 1357*

Sadh sangat, the company of the holy, is the spiritual boat or the form of the boat in which the terrifying world ocean can be crossed –

6 *In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, Nanak meditates on the Lord, and swims across the poisonous world-ocean. 203*

7 *The treacherous and terrifying world-ocean is crossed over, in the boat of the Saadh Sangat. 208*

8 *In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, we are carried across the terrifying world-ocean. 517*

9 *The Saadh Sangat, the Company of the Holy, has assumed the form of a boat, to cross over the terrifying world-ocean. 701*

10 *In the Society of the Saints, the Lord's Feet are the boat to carry us across. 1121*

11 *The Saadh Sangat, the Company of the Holy, is the boat, O Nanak, to carry us across to the other side. 1230*

It is in the sadh sangat, the company of the holy, that the 'spiritual essence' can be churned –

12 *Those who praise my God are good, O Beloved; they are imbued with the Word of the Shabad, and His Love.*

If I join them, O Beloved, I can churn the essence and so find joy. 636

13 *Go, and sit in the Sat Sangat, the True Congregation, where the Name of the Lord is churned. 587*

In the congregation of holy saints only the awareness of 'unutterable narration' takes place

14 *Meeting with the humble Saints, I have found it; listening to the Unspoken Speech, my mind is pleased. 997*

15 *In the Realm of the Saints, the immaculate sermon is spoken. 1146*

ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਨੀ ਮਿਲਿ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪਿਓ ਅਕਥ ਕਥ ਕਾਥ ॥	(ਪੰਨਾ-੧੨੬੬)
ਹਰਿ ਕਥਾ ਸੁਣਾਵਹੁ ਮੇਰੇ ਗੁਰਸਿਖਹੁ ਮੇਰੇ ਹਰਿ ਪ੍ਰਭ ਅਕਥ ਕਹਾਣੀ ॥	(ਪੰਨਾ-੧੩੧੭)
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਸੁਤਾ ਮਨ ਜਾਗਦਾ ਹੈ—	
ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਪਰਸਾਦਿ ਸੰਤਨ ਕੈ ਸੋਇਓ ਮਨੁ ਜਾਗਿਓ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੧੫)
ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਮਨ ਸੋਵਤ ਜਾਗੇ ॥	(ਪੰਨਾ-੩੮੬)
ਸੰਤਹ ਸੰਗੁ ਸੰਤ ਸੰਭਾਖਨੁ ਹਰਿ ਕੀਰਤਨਿ ਮਨੁ ਜਾਗੈ ॥	(ਪੰਨਾ-੬੭੪)
ਮੌਹਿ ਨਿਰਗੁਣ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੰਤ ਸੰਗਿ ਮਨੁ ਜਾਗਾ ॥	(ਪੰਨਾ-੭੮੧)
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੇ ਆਸਰੇ ਨਰਕਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਈਦਾ ਹੈ—	
ਗੁਰਿ ਪੂਰੇ ਉਪਢੇਸਿਆ ਨਰਕੁ ਨਾਹਿ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੫੭)
ਸਾਧ ਕੇ ਸੰਗਿ ਨਰਕ ਪਰਹਰੇ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੭੨)
ਨਰਕ ਰੋਗ ਨਹੀ ਹੋਵਤ ਜਨ ਸੰਗਿ ਨਾਨਕ ਜਿਸੁ ਲੜਿ ਲਾਵੈ ॥	(ਪੰਨਾ-੫੩੧)
ਸੰਤਾ ਸੰਗਤਿ ਨਰਕਿ ਨ ਪਾਈ ॥	(ਪੰਨਾ-੧੦੨੦)
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ 'ਮਾਇਕੀ ਬੰਧਨ' ਛੁੱਟਦੇ ਹਨ—	
ਟੂਟੇ ਬੰਧਨ ਜਾਸੂ ਕੇ ਹੋਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗੁ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੫੨)
ਯਾਹੁ ਜਤਨ ਕਰਿ ਹੋਤ ਛੁਟਾਰਾ ॥	
ਉਆਹੁ ਜਤਨ ਸਾਧ ਸੰਗਾਰਾ ॥	(ਪੰਨਾ-੨੫੬)
ਸਭਿ ਦੁਖ ਭੁਖ ਰੋਗ ਗਏ ਹਰਿ ਸੇਵਕ ਕੇ ਸਭਿ ਜਨ ਕੇ ਬੰਧਨ ਤੋੜੀਐ ॥	(ਪੰਨਾ-੫੫੦)
ਅਬ ਮਨੁ ਛੂਟਿ ਗਏਆ ਸਾਧੂ ਸੰਗਿ ਮਿਲੇ ॥	(ਪੰਨਾ-੭੦੫)
ਤੂਟੇ ਬੰਧਨ ਸਾਧ ਸੰਗੁ ਪਇਆ ॥	(ਪੰਨਾ-੧੧੪੧)
ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ 'ਸੇਵਾ' ਹੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਹੈ—	
ਜਨ ਕੀ ਟਹਲ ਸੰਭਾਖਨੁ ਜਨ ਸਿਉ ਉਠਨੁ ਬੈਠਨੁ ਜਨ ਕੇ ਸੰਗਾ ॥	(ਪੰਨਾ-੮੨੮)

1 *Joining the congregation, I listen to the Gospel of the Lord, Har, Har; I meditate on the Lord, Har, Har, and speak the Unspoken Speech. 1296*

2 *So proclaim the story of the Lord, O my GurSikhs; speak the Unspoken Speech of my Lord God. 1317*

Only in the sadh sangat, the company of the holy, that the sleeping mind awakens –

3 *By the Grace of the Saints and the Company of the Holy, my sleeping mind has been awakened. 215*

4 *In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the sleeping mind awakens. 386*

5 *Associate with the Saints, speak with the Saints, and keep your mind awake to the Kirtan of the Lord's Praises. 674*

6 *I am worthless, O my Beloved, ocean of peace. In the Saints' Congregation, my mind is awakened. 781*

With the help of the sadh sangat, the company of the holy, one is saved from hell –

7 *Receiving the Teachings from the Perfect Guru; he joins the Saadh Sangat, the Company of the Holy, and does not fall into hell. 257*

8 *In the Company of the Holy, hell is avoided. 272*

9 *Hell and disease do not afflict one who joins the Company of the Lord's humble servants, O Nanak; the Lord attaches him to the hem of His robe. 531*

10 *In the Society of the Saints, one is not consigned to hell. 1021*

Through the sadh sangat only one gets release from 'materialistic burdens' –

11 *One whose bonds are cut away joins the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 242*

12 *Those efforts, by which emancipation may be attained those efforts are made in the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 259*

13 *My mind is now emancipated; I have joined the Saadh Sangat, the Company of the Holy. 705*

14 *Reaching the Saadh Sangat, the Company of the Holy, the mortal's bonds are broken. 1141*

'Service' in the sadh sangat, the company of the holy, is emancipating –

15 *I serve His humble servants, and speak with them, and abide with them. 828*

ਸਾਧ ਕੀ ਸੇਵਾ ਸਦਾ ਸੁਹੇਲੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੮੨)

ਜਿਸ ਕਉ ਚਾਹਿ ਸੁਰਿ ਨਰ ਦੇਵ ॥

ਸੰਤ ਸਭਾ ਕੀ ਲਗਹੁ ਸੇਵ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੮੨)

ਭਗਤਨ ਕੀ ਟਹਲ ਕਮਾਵਤ ਗਾਵਤ

ਦੁਖ ਕਾਟੇ ਤਾ ਕੇ ਜਨਮ ਮਰਨ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੦੬)

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਭੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ —

ਸੰਤ ਸਭਾ ਗੁਰੁ ਪਾਈਐ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਧੋਣੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੮)

ਮੁਕਤਿ ਪਾਈਐ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨਸਿ ਜਾਇ ਅੰਧਾਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੬੭੫)

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਭਏ ਜਨ ਮੁਕਤੇ ਗਤਿ ਪਾਈ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਲੀਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੦੪)

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਨਾਨਕੁ ਭਇਓ ਮੁਕਤਾ ਦਰਸਨੁ ਪੇਖਤ ਭੋਰੀ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੧੬)

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਸਾਧੁ ਸੰਗਤਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤੁ ਹਰਿ ਕਾ ਨਾਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੨੦)

ਮੁਕਤਿ ਭਏ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਅਵਗਨ ਸਭਿ ਪਰਹਰਿਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੩੫)

ਕਬੀਰ ਸਾਧੁ ਸੰਗੁ ਪਰਾਪਤੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇ ਲਿਲਾਟ ॥

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥੁ ਪਾਈਐ ਠਾਕ ਨ ਅਵਘਟੀ ਘਾਟ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੭੭)

ਇਸ ਲੇਖ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿਚ —

‘ਸਤ ਸੰਗਤ’ ਅਥਵਾ ‘ਸਾਧ ਸੰਗਤ’ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਲਾਭ, ਅਤੇ

‘ਕੁਸੰਗਤ’ ਤੋਂ ਜੋ ਆਧ-ਬਿਆਧ ਯਾ ਕਲ-ਕਲੇਸ਼ ਵਿਆਪਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਯਾ ‘ਤੌਤ’ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ —

‘ਮੇਲ’ ਅਥਵਾ ‘ਸੰਗਤ’ —

ਸਰੀਰਕ

ਮਾਨਸਿਕ

ਭਾਵਕ

ਆਤਮਿਕ

‘ਸਤਹ’ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

L106.10

1 Service to the Holy brings lasting peace and bliss. 1182

2 The angels, mortals and divine beings long for Him. To find Him, commit yourself to the service of the Society of the Saints. 1182

3 Whoever works for the Lord's devotees and sings His Praises - his pains of birth and death are taken away. 1206

Through the sadh sangat, the company of the holy salvation is achieved —

4 In the Society of the Saints, the Guru is found. He is the Treasure of Liberation, the Source of all good fortune. 18

5 liberation is attained in the Saadh Sangat, the Company of the Holy, and the darkness of ignorance is dispelled. 675

6 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, His humble servants are liberated; O

7 Nanak, they are redeemed and enraptured by the Lord's Glance of Grace. 1004

8 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, Nanak has been liberated, gazing upon the Blessed Vision of their Darshan, even for an instant. 1216

9 In the Saadh Sangat, the Company of the Holy, is the treasure of liberation and the Lord's Ambrosial Name. 1220

10 Those who join the Saadh Sangat, the Company of the Holy, are liberated; all their demerits are taken away. 1235

11 Kabeer, the mortal finds the Saadh Sangat, the Company of the Holy, if he has such destiny written upon his forehead. 1377 He obtains the treasure of liberation, and the difficult road to the Lord is not blocked.

In this lekh series it has been explained in great detail that —

The ‘sat sangat’ (true congregation) or ‘sadh sangat’, the company of the holy have limitless benefits and in the ‘kusangat’, negative congregation, doubts of the mind or anxieties surface.

The essence of all these discussions or the core point can be stated in this way—

‘meeting’ or ‘interaction’ takes place on a

physical

mental

thought

spiritual

‘level’.

L106.10

ਐਸਾ 'ਮੇਲ' ਅਨੇਕਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਵਲਵਲਿਆਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ 'ਰੰਗਾਂ' ਅਤੇ 'ਤਰੰਗਾਂ' ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਦੀ ਤੀਖਣਤਾ (intensity) ਖਿਆਲਾਂ ਤੇ ਵਲਵਲਿਆਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ (practice) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ— 'ਇਸਤਰੀ-ਮਰਦ' ਦਾ ਸਰੀਰਕ 'ਜੋੜ' ਰਸਮੀ ਵਿਆਹ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ— ਪਰ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ-ਨਿਸਚੇ-ਰੁਚੀਆਂ, ਅੱਡ-ਅੱਡ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਕ 'ਮੇਲ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ— ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਬੇਸੁਰੇ ਖਿਚੋਤਾਣ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮੀ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਕੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਬੇਸੁਰੀਆਂ 'ਦੋਹਾਂ' ਦਾ ਗ੍ਰਹਸਤੀ ਜੀਵਨ ਮਾਇਆ ਦੇ ਖਲਜਗਨ ਵਿਚ ਪਲਚ-ਪਲਚ ਕੇ ਅਜਾਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਧਨ ਪਿਰੁ ਏਹਿ ਨ ਆਖੀਅਨਿ ਬਹਨਿ ਇਕਠੇ ਹੋਇ ॥

ਏਕ ਜੋਤਿ ਦੁਇ ਮੂਰਤੀ ਧਨ ਪਿਰੁ ਕਹੀਐ ਸੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੮੮)

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ ਵੱਪਤੀ (couple) ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਤਹ ਤੇ 'ਇਕ-ਸੁਰਤਾ' ਹੋ ਭੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਭੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਾਵਕ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਸਤਹ ਤੇ ਮੇਲ ਹੋਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ।

ਮਿਲਿਐ ਮਿਲਿਆ ਨਾ ਮਿਲੈ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਜੇ ਹੋਇ ॥

ਅੰਤਰ ਆਤਮੈ ਜੇ ਮਿਲੈ ਮਿਲਿਆ ਕਹੀਐ ਸੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੯੧)

ਐਸਾ 'ਬੇਸੁਰਾ' ਖਿਚੋਤਾਣ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰਹਸਤੀ-ਜੀਵਨ ਸਾਰੀ ਉਮਰ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਵਿਚ ਹੀ ਬੀਤਦਾ ਹੈ।

ਇਹੀ ਪ੍ਰਮਾਣ— ਸਾਡੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧੀਆਂ—ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗੀਆਂ-ਸਾਥੀਆਂ ਦੇ 'ਮੇਲ' ਅਥਵਾ 'ਸੰਗਤ' ਉੱਤੇ ਭੀ ਘਟਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਸਰੀਰਕ-ਮਾਨਸਿਕ-ਭਾਵਕ ਸਤਹ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੇ ਜੀਵਾਂ ਨਾਲ 'ਇਕ ਸੁਰਤਾ' (in tune) ਹੋ ਭੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਖਮ ਤਰੰਗਾਂ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਤੇ ਤੀਖਣਤਾ ਵਿਚ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ 'ਖਟ-ਪਟੀ' ਅਤੇ 'ਤਨਾਓ' ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਕਈ ਅੰਦਰਲੇ ਤਬਕੇ ਯਾ ਹਿੱਸੇ ਹਨ —

ਸਰੀਰ

ਮਨ

ਬੁੱਧੀ

Such a meeting is the result of the hue or waves of numerous mental emotions and desires.

The intensity of these waves depends upon the practice of thoughts and emotions

As an example – the physical 'union' of 'man-woman' comes into being through an official marriage – but because the thoughts-desires-inclinations of both are different, their mental and desire 'communion' does not take place – resulting in their whole life being spent in inharmonious tension. The inharmonious bodies that are tied up with the official chains of marriage, their married life entangled and enmeshed in materialism, is simply being wasted away.

1 They are not said to be husband and wife, who merely sit together.
They alone are called husband and wife, who have one light in two bodies. 788

Even if the mental level of the couple manages to harmonise at the mental level

Even if the couple succeeds to achieve harmony at the mental level, still it is difficult for them to commune at the feeling or spiritual level.

2 By uniting, the united one is not united; he unites, only if he is united.
But if he unites deep within his soul, then he is said to be united. 791

Throughout the whole life such a family life is bound to be filled with inharmonious tension of 'negative company'.

This analogy also applies to the 'meeting' of all our relatives, - friends, associates and acquaintances or 'company'.

If at the physical-mental-desire level some rare beings get 'in tune' even then there will be a difference in the intensity and sharpness of their subtle waves or thoughts, which can become the cause of 'sourness; and 'tension' in their lives.

Man's personality has many internal parts –

body

mind

intellect

ਰੀੜਾਂ
ਤਰੰਗਾਂ
ਨਿਸਚੇ
ਭਾਵਨਾ
ਸਵੈਪਨਾ
ਅੰਤਿਸ਼ਕਰਨ
ਅਹੰਕਾਰ, ਆਦਿ ।

tendencies
waves
beliefs
desires
selfhood
subconsciousness
egotism etc.

ਇਹ ਅੰਦਰਲੇ ਮਾਨਸਿਕ 'ਤਬਕੇ' ਆਪਸ ਵਿਚ 'ਇਕ-ਸੂਰ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰਲੇ ਖਿਆਲਾਂ—ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ 'ਟਾਕਰਾ' ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਿਧਾ ਨਾਲ ਅਪਣੇ ਅੰਦਰ 'ਭੜਥੂ' ਮਚਾਈ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ।

These internal parts are never in tune with each other, as a result of which our internal thoughts – desires keep conflicting and in duality confusion reigns within us.

ਦੁਬਿਧਾ ਲਾਗੇ ਪਚਿ ਮੁਏ ਅੰਤਰਿ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਅਗਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੯)

1 Attached to duality, they putrefy and die; they are filled with the fire of desire within. 19

ਦੁਬਿਧਾ ਮਨਮੁਖ ਰੋਗਿ ਵਿਆਪੇ ਤ੍ਰਿਸਨਾ ਜਲਹਿ ਅਧਿਕਾਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੩੦)

2 The self-willed manmukhs are afflicted with the disease of duality; they are burnt by the intense fire of desire. 1130

ਦੁਬਿਧਾ ਬਉਰੀ ਮਨੁ ਬਉਰਾਇਆ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੪੨)

3 The insanity of duality has driven the mind insane. 1342

ਮਨਮੁਖ ਮਨੁ ਅਠ ਖੰਡ ਹੋਇ ਦੁਸਟਾ ਸੰਗਤਿ ਭਰਮਿ ਭੁਲਾਵੈ ॥ (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ. ੫/੧੭)

4 The mind of apostate (manmukh), is scattered and led astray by superstitions in the company of evil doers. VBG 5/17

ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਜੋ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ, ਈਰਖਾ-ਦਵੈਤ, ਖਿੱਚੋਤਾਣ, ਲੜਾਈਆਂ, ਝਗੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਭ ਸਾਡੀ 'ਸ਼ਖਸੀਅਤ' ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਦੁਬਿਧਾ ਅਥਵਾ 'ਦੂਜੇ ਭਾਉ' ਵਾਲੇ 'ਭੜਥੂ' ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹਨ !!

All the debates, conflicts, jealousy-duality, tension, fights, quarrels that take place in the whole world is the manifestation of confusion of the reflection of our personality's internal duality or 'second love'.

ਜਦ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰਲੇ ਤਬਕਿਆਂ ਅਥਵਾ ਭਾਵਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮੇਲ ਯਾ 'ਇਕ-ਸੂਰਤਾ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨਾਲ 'ਮੇਲ' ਯਾ 'ਸੰਗਤ' ਅਥਵਾ 'ਇਕ-ਸੂਰਤਾ' ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

When there is no communion or 'harmony' of our internal parts or feelings, then how can 'communion' or 'togetherness' in other words harmony ever take place with others people?

ਤਰੇਝ ਵਾਲੇ ਅਥਵਾ ਟੁੱਟੇ-ਭੱਜੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਦੂਜੇ ਭਾਉ' ਨਾਲ ਟੁੱਟੇ ਭੱਜੇ ਚਿਕਨਾ-ਚੂਰ ਅਥਵਾ ਬਾਹਰਮੁਖੀ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ 'ਮੇਲ' ਯਾ 'ਸੰਗਤ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੁਬਿਧਾ ਵਾਲੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਤਮਿਕ ਗੁਣ ਅਥਵਾ 'ਨਾਮ' ਟਿਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੇਲ ਭੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ।

Nothing can remain in a vessel that is cracked or broken. In the same way the communion or togetherness amongst each other of the externally scattered hearts that are crushed and cracked with 'second love' cannot take place, and neither can spiritual virtues or 'Naam' take root in these duality-ridden hearts and communion with the Timeless Being too cannot take place.

ਕਬੀਰ ਜਾ ਕੀ ਦਿਲ ਸਾਖਤਿ ਨਹੀ ਤਾ ਕਉ ਕਹਾਂ ਖੁਦਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੭੪)

4 Kabeer, one whose heart is not healthy and whole - how can he attain his Lord? 1374

ਐਸੇ ਦੁਬਿਧਾ ਵਾਲੇ ਦਿਲਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ 'ਬਣ' ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ।

Communion cannot take place in such duality ridden hearts and they cannot get along with anyone.

ਸਾਧ ਜਨਾ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਸੇ ਰਹਨਿ ਇਕੋਲੜੀਆਹ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੫)

5 Those who lack the Company of the Holy, remain all alone. 135

ਐਸੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਦਿਲਾਂ ਵਾਲੇ 'ਜੀਵ', ਭੂਤਾਂ-ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਵਾਂਗ, ਆਪੂੰ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹਉਮੈ ਦੀ 'ਇਕੱਲ ਕੋਠੜੀ' ਵਿਚ ਨਰਕ ਭੋਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜਮਾਂ ਦੇ ਵਸ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ।

ਦੁਯੋ ਭਾਇ ਵਿਗੁਚੀਐ ਗਲਿ ਪਈ ਸੁ ਜਮ ਕੀ ਫਾਸ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੩੪)

ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ 'ਇਕ ਸੁਰਤਾਂ' ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਅਥਵਾ ਜੋੜਨ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ 'ਸਤਸੰਗਤ' ਅਥਵਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਹੀ ਦਸੀ ਗਈ ਹੈ —

ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਕਿਸ ਸਿਉ ਨਹੀ ਬੈਰੁ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੭੧)

ਮਿਟਿ ਗਏ ਬੈਰ ਭਏ ਸਭ ਰੇਨ ॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਸਾਧ ਸੰਗਿ ਲੈਨ ॥ (ਪੰਨਾ-੨੯੫)

ਖਿੰਚੋਤਾਣਿ ਵਿਗੁਚੀਐ ਏਕਸੁ ਸਿਉ ਲਿਵ ਲਾਇ ॥
ਹਉਮੈ ਮੇਰਾ ਛਡਿ ਤੂ ਤਾ ਸਚਿ ਰਹੈ ਸਮਾਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੭੫੬)

ਬਿਸਰਿ ਗਈ ਸਭ ਤਾਤਿ ਪਰਾਈ ॥
ਜਬ ਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਮੋਹਿ ਪਾਈ ॥
ਨਾ ਕੇ ਬੈਰੀ ਨਹੀ ਬਿਗਾਨਾ ਸਗਲ ਸੰਗਿ ਹਮ ਕਉ ਬਨਿ ਆਈ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੨੯੯)

ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨਸਿਕ, ਭਾਵਕ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਸੂਖਮ ਤਰੰਗਾਂ ਦੀ ਸਤਹ ਉਤੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ 'ਇਕ-ਸੁਰਤਾਂ' ਹੋਣੀ ਕਠਿਨ ਹੈ—ਪਰ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰਿਆਂ-ਸੰਤਾਂ-ਭਗਤਾਂ-ਹਰਿਜਨਾਂ ਦੇ 'ਮੇਲ' ਅਥਵਾ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਇਹ ਗੁਰਮੁਖ ਅਵਸਥਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਦੁਜੇ ਲਫੜਾਂ ਵਿਚ ਆਤਮਿਕ ਸਤਹ ਉਤੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ 'ਮੇਲ' ਯਾ 'ਸੰਗਤ' ਨੂੰ ਹੀ—

ਸਤ ਸੰਗਤ

ਸਾਧ ਸੰਗਤ

ਸੰਤ ਸੰਗਤ

ਸਚੀ ਸੰਗਤ

ਉਤਮ ਸੰਗਤ

ਦੇਵੀ ਸੰਗਤ

ਗੁਰ ਸੰਗਤ
 ਗੁਰ ਸਭਾ
 ਸਾਧ ਸਭਾ
 ਸੰਤ ਸੰਡਲੀ

ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਨੂੰ ਭੁਲਣਾ
 ਝੂਠੀ ਮਾਇਆ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨਾ
 ਮਾਇਕੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ ਖੱਚਤ ਹੋਣਾ
 ਰਬ ਤੋਂ ਟੁਟੇ ਹੋਏ ਜੀਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਨਾ ਹੀ
 'ਕੁਸੰਗਤ'

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

'ਰੂਹਾਂ' ਦਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਇਲਾਹੀ ਜੋਤ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮਿਕ ਨਾਤਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, 'ਆਤਮ-ਮੇਲ' ਧਰੋਂ ਹੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਇਨਾਤ ਦਾ ਹਰ ਇਕ 'ਜੁਜ਼' ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਗੁਪਤ 'ਪ੍ਰੇਮ ਡੋਰੀ' ਨਾਲ ਬਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਇਸ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਡੋਰੀ ਵਿਚ—

ਪ੍ਰੇਤੇ ਰਹਿਣਾ
 ਸੁਰ ਵਿਚ ਹਿਲਣਾ
 ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਚਲਣਾ
 ਪ੍ਰੇਮ ਸਵੈਪਨਾ ਵਿਚ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ
 ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਗ ਮਾਣਨਾ
 ਪ੍ਰਿਮ ਰਸ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੋਣਾ
 ਚਾਉ ਵਿਚ ਵਿਗੱਸਣਾ

ਹੀ ਸੱਚੀ-ਸੁਚੀ-ਜੀਉਂਦੀ-ਜਾਗਦੀ

ਆਤਮਿਕ 'ਸਤਸੰਗਤ' ਅਥਵਾ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ'

ਅਖਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ (accident) ਨਾਲ ਪਿਛਲੀ ਯਾਦ-ਦਾਸ਼ਤ ਮਿਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾ ਜੀਵਨ ਭੁਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਫਰਮ-ਭੁਲਾਵੇ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸਾਡੀ ਚੇਤੰਨਤਾ (consciousness) ਵਿਚੋਂ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੀ 'ਯਾਦ' ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ 'ਭੁਲ' ਵਿਚ ਵਿਚਰਦੇ ਹਾਂ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ—

ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਹੈ ।

ਚਾਨਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸਾਧ ਸੰਗਤ' ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਅਨੁਭਵੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ—ਮਾਇਕੀ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਦਾ ਭਰਮਮਈ 'ਹਨੇਰ' ਵਾਪਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਅਸਥਾਨ ਜਗਮਗ ਨੂਰ ਹੈ । (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ. ੩/੧੦)

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਵਿਣ ਭਰਮ ਭਲਾਇਆ ॥ (ਵਾ.ਭਾ.ਗੁ. ੩੯-੧੬)

ਤਦੇ 'ਸਤਸੰਗਤ' ਅਤੇ 'ਕੁਸੰਗਤ' ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ 'ਮੁਤਜਾਦ ਨਤੀਜਿਆਂ' ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ—

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਬਿਨੁ ਤਰਿਓ ਨ ਕੋਇ ॥ (ਪੰਨਾ-੩੭੩)

ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਨਿਹਚਉ ਹੈ ਤਰਣਾ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੦੭੧)

ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ —

ਕੁਸੰਗਤ ਤੋਂ ਬਚਣ,

ਅਤੇ

ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ

ਦੀ ਪੂਰਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਨਾਨਕ ਕਚੜਿਆ ਸਿਉ ਤੋੜਿ ਦੂਢਿ ਸਜਣ ਸੰਤ ਪਕਿਆ ॥

ਓਇ ਜੀਵੰਦੇ ਵਿਛੜਹਿ ਓਇ ਮੁਇਆ ਨ ਜਾਹੀ ਛੋੜਿ ॥ (ਪੰਨਾ-੧੧੦੨)

ਤਿਤੁ ਜਾਇ ਬਹਹੁ ਸਤ ਸੰਗਤੀ

ਜਿਥੈ ਹਰਿ ਕਾ ਹਰਿਨਾਮੁ ਬਿਲੋਈਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੮੭)

ਸਚੀ ਬੈਸਕ ਤਿਨ੍ਹਾ ਸੰਗਿ ਜਿਨ ਸੰਗਿ ਜਪੀਐ ਨਾਉ ॥
ਤਿਨ੍ਹ ਸੰਗਿ ਸੰਗੁ ਨ ਕੀਚਈ ਨਾਨਕ ਜਿਨਾ ਆਪਣਾ ਸੁਆਉ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੨੦)

ਜਿਨਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇਆ ਤਿਸ ਨੇ ਸਰਬ ਕਲਿਆਣ ਹੋਏ
ਨਿਤ ਸੰਤ ਜਨਾ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜਾਇ ਬਹੀਐ ਮੁਹੁ ਜੋੜੀਐ ॥ (ਪੰਨਾ-੫੫੦)

[ਸਮਾਪਤ]

